

РАХУНКОВА ПАЛАТА

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішенням Рахункової палати
від 24.05.2022 № 11-2

Звіт

**про результати аудиту ефективності використання
бюджетних коштів, виділених Міністерству оборони України на
будівництво (придбання) житла для військовослужбовців
Збройних Сил України**

КИЇВ 2022

ЗМІСТ

ПРЕАМБУЛА.....	3
ВСТУП.....	5
1. ОЦІНКА СТАНУ ВИКОНАННЯ РЕКОМЕНДАЦІЙ РАХУНКОВОЇ ПАЛАТИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ПОПЕРЕДНЬОГО АУДИТУ МІНІСТЕРСТВА ОБОРОНИ УКРАЇНИ ЩОДО ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ НА БУДІВНИЦТВО (ПРИДБАННЯ) ЖИТЛА ДЛЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ.....	5
2. РЕЗУЛЬТАТИ АУДИТУ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ, ВИДІЛЕНИХ МІНІСТЕРСТВУ ОБОРОНИ УКРАЇНИ НА БУДІВНИЦТВО (ПРИДБАННЯ) ЖИТЛА ДЛЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ.....	7
2.1. <i>Загальна оцінка організації процесу будівництва (придбання) житла для військовослужбовців Збройних Сил України, стану планування та здійснення видатків на зазначені цілі.....</i>	<i>7</i>
2.2. <i>Оцінка ефективності використання бюджетних коштів на будівництво (реконструкцію) житла для військовослужбовців Збройних Сил України.....</i>	<i>12</i>
2.3. <i>Оцінка ефективності використання бюджетних коштів на придбання житла на умовах пайової участі та на вторинному ринку.....</i>	<i>19</i>
2.4. <i>Оцінка ефективності використання земельних ділянок для інвестиційного будівництва житла для військовослужбовців Збройних Сил України.....</i>	<i>25</i>
2.5. <i>Оцінка законності та ефективності використання бюджетних коштів на виплату грошової компенсації військовослужбовцям за належне їм до отримання жиле приміщення.....</i>	<i>30</i>
2.6. <i>Оцінка внутрішнього контролю.....</i>	<i>32</i>
ВИСНОВКИ.....	35
ПРОПОЗИЦІЇ.....	41

ПРЕАМБУЛА

Підстави для проведення заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) (далі – контрольний захід, аудит): Бюджетний кодекс України, Закон України «Про Рахункову палату», План роботи Рахункової палати на 2022 рік.

Мета контрольного заходу: оцінка стану виконання Міністерством оборони України рекомендацій, наданих Рахунковою палатою за результатами попереднього контрольного заходу; встановлення фактичного стану справ щодо використання бюджетних коштів, виділених Міністерству оборони України (далі – Міноборони, МОУ) на будівництво (придбання) житла для військовослужбовців Збройних Сил України (далі – ЗСУ); оцінка своєчасності і повноти бюджетних надходжень, продуктивності, результативності, економності використання Міноборони бюджетних коштів на зазначені цілі; оцінка законності, своєчасності і повноти прийняття МОУ управлінських рішень; оцінка стану внутрішнього контролю.

Предмет контрольного заходу: кошти Державного бюджету України, передбачені Міноборони на будівництво (придбання) житла для військовослужбовців ЗСУ за КПКВК 2101190 «Будівництво (придбання) житла для військовослужбовців Збройних Сил України»; нормативно-правові акти, організаційно-розпорядчі та інші документи і управлінські рішення, які регламентують фінансово-господарську діяльність Міноборони у частині досягнення максимальної економії ресурсів і забезпечення результативності з виконання власних повноважень; статистична, фінансова та бюджетна звітність, первинні документи бухгалтерського обліку та інша довідкова інформація, що прямо чи опосередковано характеризують стан виконання бюджетної програми за КПКВК 2101190; внутрішнє середовище, тобто існуючі в Міноборони процеси, операції, регламенти, структури та розподіл повноважень щодо їх виконання, правила і принципи управління людськими ресурсами тощо, які спрямовані на забезпечення реалізації закріплених за Міноборони функцій і завдань з питань будівництва (придбання) житла для військовослужбовців ЗСУ.

Об'єкти контрольного заходу: Міноборони, Державна організація (установа, заклад) Центральне територіальне управління капітального будівництва Міноборони; Подільське, Західне, Східне та Південне управління капітального будівництва (далі – УКБ); Київське квартирно-експлуатаційне управління, квартирно-експлуатаційні відділи міст Володимир-Волинський, Вінниця, Дніпро, Житомир, Львів, Миколаїв, Мукачеве, Одеса, Рівне, Тернопіль, Суми, Харків, Хмельницький, Чернівці, Івано-Франківська КЕЧ, Самбірська КЕЧ (району), військова частина Т0500

Критерії оцінки контрольного заходу:

щодо оцінки продуктивності – встановлення співвідношення між результатами діяльності об'єкта контрольного заходу і використаними для досягнення таких результатів фінансовими, матеріальними та трудовими

ресурсами;

щодо оцінки результативності – встановлення ступеня відповідності фактичних результатів діяльності об'єктів контрольного заходу запланованим результатам;

щодо оцінки економності – встановлення стану досягнення об'єктом контрольного заходу запланованих результатів за рахунок використання мінімального обсягу бюджетних коштів або досягнення максимального результату при використанні визначеного бюджетом обсягу коштів;

щодо оцінки законності прийняття управлінських рішень – встановлення відповідності чинному законодавству управлінських рішень об'єкта контрольного заходу щодо виконання заходів із планування та використання бюджетних коштів; дотримання вимог чинного законодавства під час управління наявними фінансовими та матеріально-технічними ресурсами; дотримання законодавства під час будівництва (придбання) житла для військовослужбовців ЗСУ; виконання укладених договорів з виконавцями робіт, надавачами послуг при будівництві (придбанні) житла для військовослужбовців ЗСУ, своєчасність та повнота отриманого житла відповідно до умов укладених договорів;

щодо оцінки стану внутрішнього контролю Міноборони – стан виконання рекомендацій Рахункової палати щодо впровадження внутрішнього контролю як системного управлінського процесу, який комплексно охоплює всі операції та забезпечує самостійне виявлення ризиків, що негативно позначаються на діяльності, з метою запобігання їм і усунення; врегулювання внутрішніми документами питань внутрішнього середовища, управління ризиками, здійснення заходів контролю, інформаційного обміну, моніторингу.

Часові обмеження: охоплено період з 01.01.2020 по 31.12.2021, з окремих питань статистичні та звітні дані використано за більш тривалий період з урахуванням наявності незавершених капітальних інвестицій, дебіторської та кредиторської заборгованостей, здійснення претензійно-позовної роботи.

Методи збирання даних: моніторинг нормативно-правових актів, розпорядчих та інших документів, пов'язаних з предметом контрольного заходу; аналіз документів щодо організації роботи та виконання покладених на об'єкти аудиту завдань; аналіз договірних відносин у цій сфері; аналіз статистичної та фінансової звітності; отримання усних і письмових пояснень посадових осіб.

Джерела інформації: нормативно-правові акти, що регламентують предмет аудиту; звітність об'єкта аудиту та дані бухгалтерського і аналітичного обліку; матеріали попередніх перевірок контролюючих органів і дані внутрішнього контролю об'єкта аудиту; статистична та інша інформація.

За підсумками контрольного заходу складено 24 акти.

ВСТУП

Держава забезпечує соціальний захист громадян України, які перебувають на службі у ЗСУ та в інших військових формуваннях, а також членів їхніх сімей (стаття 17 Конституції України). Як засвідчили результати проведених у Міноборони контрольних заходів, на сьогодні однією з ключових залишається проблема забезпечення житлом військовослужбовців ЗСУ, які перебувають на квартирному обліку. Особливої актуальності це питання набуло з початком війни, через яку є ризик руйнування житлових будинків – і втрати житла.

У 2017 році закінчилася дія Комплексної програми забезпечення житлом військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу, посадових осіб митної служби, Міністерства внутрішніх справ та членів їх сімей (постанова Кабінету Міністрів України від 29.11.1999 № 2166), мету якої – будівництво (придбання) для МОУ 45 тис. квартир – не виконано. За 2011–2017 роки МОУ на вирішення житлової проблеми військовослужбовців отримало 2,8 млрд грн (21,2 відс. передбачених), в результаті використання яких здійснено будівництво (придбання) 4518 квартир (10 відс. затверджених). Водночас Міноборони за обмежених бюджетних видатків не забезпечено ефективного використання бюджетних коштів, передбачених на вирішення житлової проблеми, а також земельних ділянок як інвестиційних активів.

У 2020–2021 роках за загальним фондом бюджетні призначення Міноборони на будівництво (придбання) житла для військовослужбовців ЗСУ становили щороку 1194 млн грн, загалом 2,4 млрд гривень. З урахуванням цього та з метою оцінки результативності діяльності Міноборони при використанні бюджетних коштів, передбачених на вищезазначені цілі, стану виконання рекомендацій Рахункової палати, аналізу досягнення запланованих показників, а також ефективності управлінських рішень Міноборони щодо розпорядження бюджетними коштами проведено контрольний захід, за підсумками якого мають бути сформовані обґрунтовані пропозиції щодо вдосконалення нормативно-правової бази, оптимізації механізмів забезпечення житлом військовослужбовців.

1. ОЦІНКА СТАНУ ВИКОНАННЯ РЕКОМЕНДАЦІЙ РАХУНКОВОЇ ПАЛАТИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ПОПЕРЕДНЬОГО АУДИТУ МІНІСТЕРСТВА ОБОРОНИ УКРАЇНИ ЩОДО ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ НА БУДІВНИЦТВО (ПРИДБАННЯ) ЖИТЛА ДЛЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

За підсумками проведеного у 2018 році аудиту ефективності використання коштів державного бюджету України, передбачених Міноборони на будівництво (придбання) житла для військовослужбовців ЗСУ, МОУ надіслано відповідний звіт і рішення Рахункової палати від 12.06.2018 № 14-1, що містили 16 рекомендацій щодо усунення виявлених порушень і

недоліків. Крім того, **Кабінету Міністрів України (далі – КМУ) надіслано три рекомендації, з яких виконано лише одну:** постановою КМУ від 17.02.2021 № 105 внесено зміни до пункту 9 Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті на будівництво (придбання) житла для військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу, затвердженого постановою КМУ від 16.02.2011 № 147 (далі – Порядок № 147), а саме змінено умови розрахунків за договорами пайової участі, які мінімізували ризики утворення дебіторської заборгованості. Матеріали аудиту Рахункової палати на засіданні Уряду не розглядалися, **нова державна цільова програма забезпечення житлом військовослужбовців із реалістичними джерелами фінансування і застосуванням механізмів іпотечного, довгострокового кредитування та інших джерел не розроблена, відповідно, не затверджена** (відсутність програми контрольним заходом ідентифіковано як один із ризиків, що спричинив невирішення житлової проблеми безквартирних військовослужбовців).

Міноборони не забезпечило належного опрацювання та врахування рекомендацій Рахункової палати, виконання яких мало мінімізувати ризики неефективного управління бюджетними коштами та їх використання, забезпечити належне розпорядження земельними ділянками із цільовим призначенням «для будівництва житла». Через часту зміну керівництва Міноборони, а також постійну трансформацію відповідального виконавця втрачено контроль за повною реалізацією рекомендацій Рахункової палати¹ невідкладним вирішенням ідентифікованих аудитом проблем і усуненням ризиків. Із 16 рекомендацій у повному обсязі виконано лише 3 (18,7 відс.), частково – 9 (56,3 відс.), а взагалі не виконано 4 (25 відс.) рекомендації. Так, незважаючи на проведені службові розслідування, а також велику кількість відкритих кримінальних справ, посадові особи, які допустили зловживання у використанні бюджетних коштів, до відповідальності не притягнуті. Як наслідок, вже понад 6 років МОУ не може отримати та передати для заселення військовослужбовцям 163 квартири (109 квартир вартістю 41,7 млн грн у с. Михайлівка-Рубежівка, Київська обл., та 54 квартири вартістю 25,9 млн грн в Одеській обл., м. Іллічівськ, вул. К. Маркса, 4). Державі не відшкодовано завданої шкоди, а претензійно-позовна робота була безрезультатною.

Міноборони в черговий раз запровадило реформування підрозділів, відповідальних за виконання бюджетної програми за КПКВК 2101190 «Будівництво (придбання) житла для військовослужбовців Збройних Сил України» (протягом тривалого часу здійснювали діяльність за відсутності постійно призначеного керівника), що призвело не тільки до втрати контролю за процесом будівництва, придбання та розподілу квартир, але й до додаткових

---

¹ Листами від 11.07.2018 № 220/4030, від 25.07.2018 № 220/4359, від 22.08.2018 № 220/4851, від 25.07.2018 № 20/4386, від 26.09.2018 № 220/5615, від 25.02.2019 № 303/8/32/172, від 24.09.2019 № 303/8/33/1027 Міноборони звітувало про врахування та повне виконання наданих Рахунковою палатою рекомендацій.

витрат бюджетних коштів (коригування проектно-кошторисної документації, збільшення вартості будівництва тощо). З державного бюджету здійснюються значні видатки на виплату військовослужбовцям компенсації за піднайом житла або орендоване житло: 2020 рік – 1129,4 млн грн, 2021 рік – 1314,9 млн гривень. Однак через ігнорування рекомендацій Рахункової палати істотних позитивних змін у системі використання бюджетних коштів, передбачених МОУ на будівництво (придбання) житла, не сталося.

Так, не виконано (частково виконано) рекомендації Рахункової палати щодо притягнення до передбаченої чинним законодавством відповідальності осіб, винних у бездіяльності, протиправному використанні бюджетних коштів, з відшкодуванням завданої державі шкоди; приведення обліку незавершеного житлового будівництва у відповідність із фактичними затратами та прийняття стратегічного рішення з подальшого розпорядження об'єктами (добудова, передання під інвестиційне будівництво, реалізація або списання); забезпечення ведення інвестиційного будівництва згідно з вимогами чинного законодавства; оптимізації порядку закупівель житла на умовах пайової участі та на вторинному ринку; оптимізації процесу розподілу побудованого (придбаного) житла. Зазначені рекомендації актуальні під час цього контрольного заходу.

2. РЕЗУЛЬТАТИ АУДИТУ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ, ВИДІЛЕНИХ МІНІСТЕРСТВУ ОБОРОНИ УКРАЇНИ НА БУДІВНИЦТВО (ПРИДБАННЯ) ЖИТЛА ДЛЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

2.1. Загальна оцінка організації процесу будівництва (придбання) житла для військовослужбовців Збройних Сил України, стану планування та здійснення видатків на зазначені цілі

Згідно з наказом Міноборони від 22.12.2018 № 650 «Про організацію формування та виконання бюджетних програм (підпрограм) в системі Міністерства оборони України» робота відповідальних за формування та виконання бюджетних програм (підпрограм) повинна спрямовуватися на здійснення складання, супроводження, виконання бюджету Міноборони та звітування про його виконання, здійснення в межах наданих повноважень оцінки ефективності бюджетних програм (підпрограм) та контролю за додержанням бюджетного законодавства на кожній стадії бюджетного процесу з метою досягнення результативних показників за кожною бюджетною програмою (підпрограмою) та напрямами діяльності, що знаходяться у їх віданні, підвищення ефективності управління бюджетними коштами.

До 31.05.2020 відповідальним за формування і виконання бюджетної програми за КПКВК 2101190 було Головне квартирно-експлуатаційне управління ЗСУ (далі – ГоловКЕУ), яке виконувало функції планування та

організації будівництва (придбання) житла для військовослужбовців ЗСУ (виконавцями функцій замовника були: з будівництва житлових об'єктів на земельних ділянках Міноборони – УКБ та Головне управління майна та ресурсів (далі – ГУМР) (до вересня 2020 р. – ГоловКЕУ); з придбання житла – ГУМР (до вересня 2020 р. – ГоловКЕУ); з будівництва гуртожитків – ГУМР (до листопада 2020 р. – територіальні квартирно-експлуатаційні управління (далі – ТКЕУ)); з реконструкції будівель (приміщень) під житло – УКБ та Державна спеціальна служба транспорту, далі – ДССТ). **У 2020 році Міноборони запровадило чергове реформування структур, відповідальних за будівництво (придбання) житла, що призвело до ще більшого розбалансування системи організації процесів будівництва (придбання) житла, створило додаткові ризики неефективного управління бюджетними коштами та їх використання:** у 2020 році зупинено укладання інвестиційних договорів, призупинено будівництво гуртожитків та житлових будинків, процедури закупівлі житла розпочалися лише у IV кварталі, утворено дебіторську заборгованість у сумі понад 100 млн грн, не використано понад 100 млн грн бюджетних асигнувань, тощо.

Відповідно до директив МОУ у 2020 році ГУМР переведено на новий штат і визначено правонаступником ГоловКЕУ, а Західне, Східне, Північне та Південне ТКЕУ підпорядковано ГУМР з подальшим розформуванням та визначенням ГУМР їх правонаступником. Однак, незважаючи на наділення ГУМР додатковими функціями, зокрема в частині капітального будівництва об'єктів, та затвердження ГУМР у червні 2020 року нового штату, Положення про ГУМР із визначенням управління нових завдань затверджено лише через рік. При цьому не всі функції, які мали забезпечувати виконання завдань ГУМР, розподілено між його структурними підрозділами та закріплено в їх положеннях².

Майже через рік після створення та неефективного функціонування «нової» системи замовників будівництва, яка передбачала, зокрема, виконання функцій замовника безпосередньо ГУМР (замість ТКЕУ), керівництвом Міноборони прийнято рішення щодо започаткування іншої системи замовників будівництва (директиви 2021 року щодо формування до 30.11.2021 Північного, Південно-Східного та Західного управління

---

² Положенням про плановий відділ управління будівництва та модульних конструкцій передбачено часткове виконання цим відділом функцій, пов'язаних з будівництвом (реконструкцією) житлових об'єктів (в частині планування капвкладень в будівництво житлових об'єктів та підготовки розподілу лімітів асигнувань між замовниками будівництва, координації діяльності замовників будівництва, участі в організації та проведенні процедур закупівель, у т. ч. і робіт з будівництва (реконструкції) житлових об'єктів), що створювало ризики дублювання функцій (положеннями про відділ житлового будівництва та плановий відділ не визначено чіткого розмежування повноважень між цими підрозділами при виконанні вказаних функцій). Аналіз функцій та повноважень підрозділів, які відповідно до організаційної структури створені для виконання (у т. ч. і частково) завдань з планування, організації та контролю за будівництвом (реконструкцією) житлових об'єктів, а також напрямів відповідальності їх керівників засвідчив, що в жодному з положень не визначено структурних підрозділів ГУМР, відповідальних за виконання функцій щодо контролю за виконанням (супроводженням) договорів, укладених УКБ як замовниками будівництва; прийому від замовників будівництва фінансової звітності та проведення її аналізу; обліку (узагальнення даних) об'єктів житлового призначення (у т. ч. аналітичний облік незавершених капітальних інвестицій в необоротні активи та пооб'єктний контроль їх залишків з урахуванням результатів інвентаризації).

замовника робіт (далі – УЗР)). Міноборони не організовано повноцінної роботи УЗР, не забезпечено фондами для розквартирування, при цьому видано наказ від 10.02.2022 № 55 «Про передачу об'єктів незавершеного будівництва», яким зобов'язано ГУМР передати до 30.10.2022 з балансу Міноборони на баланс УЗР 94 об'єкти незавершених капітальних інвестицій в необоротні активи (далі – НКІ)³.

Контрольним заходом встановлено: відтермінування протягом останніх років заходів з реформування та тривалий процес його здійснення призвели до негативних наслідків, зокрема:

цілісну систему організації процесів будівництва, яка раніше об'єднувала будівництво, реконструкцію, капітальний та поточний ремонт тощо, розбалансовано;

роботи на багатьох об'єктах зупинено та не виконано планів, зокрема житлового будівництва;

кваліфікований персонал, який безпосередньо виконував функції в структурі замовників будівництва Міноборони, втрачено;

покладання на ЗСУ функцій з виконання окремих процесів будівництва призвело до дублювання цих функцій в Міноборони та органах військового управління ЗСУ.

Крім того, аналіз існуючої структури замовників будівництва у Міноборони та ЗСУ свідчить про її безсистемність:

невизначеність в Міноборони єдиного органу військового управління, відповідального за реалізацію державної політики у сфері будівництва;

виконання типових функцій великою кількістю органів військового управління, при цьому мало місце покладання невластивих функцій будівництва на органи управління та підрозділи ЗСУ;

дефіцит персоналу будівельного профілю;

неузгодженість процесів будівництва з балансоутримувачами нерухомості та земель оборони тощо.

Як наслідок – прорахунки у плануванні та використанні бюджетних коштів, через які МОУ замість готового для проживання житла отримувало НКІ, дебіторську заборгованість, при цьому значна частина бюджетних асигнувань не використовувалася.

Законами України про Державний бюджет України на 2020–2021 роки Міноборони затверджено 1194 млн грн (щороку) бюджетних призначень за КПКВК 2101190 за загальним фондом, які згідно з

³ За поданням заступника Міністра оборони України В. Шаповалова Міністром оборони України прийнято рішення 11.02.2022 № 22296/з/5 переформувати ГУМР у Головне управління капітальних вкладень штатною чисельністю 120 посад з покладенням на нього завдань і функцій з будівництва (нове будівництво, реконструкція, реставрація) об'єктів житлового, загальновійськового та спеціального призначення, придбання житла, мобільних модулів спеціального та іншого призначення, модульних конструкцій, фінансування яких здійснюється за бюджетними програмами (підпрограмами) 2101020/27, 2101190, 2101150/9, 2101210/2; підпорядкувати Головному управлінню капітальних вкладень всі УЗР та покласти на нього виконання завдань з функціонального управління ДП Міноборони «Центральний проектний інститут», сформування Південного УЗР (штат 46 посад з дислокацією у м. Одеса); внести зміни до організаційно-штатних структур інших УЗР: привести до єдиної штатної чисельності (46 посад) і переформувати Південно-Східне УЗР у Східне УЗР з дислокацією у м. Дніпро.

паспортами бюджетних програм мали бути використані за такими напрямами (табл. 1):

Таблиця 1

Напрями використання бюджетних коштів за КПКВК 2101190 за загальним фондом

млн грн

Напрями використання бюджетних коштів	Затверджено у паспорті бюджетної програми на		Разом
	2020 рік	2021 рік	
Будівництво житлових об'єктів на ділянках, що належать МОУ, які планується ввести в експлуатацію у поточному році	26,9	63	89,9
Будівництво гуртожитків, які планується ввести в експлуатацію у поточному році	107,6	155,7	263,2
Реконструкція об'єктів під житло, які планується ввести в експлуатацію у поточному році	26,6	16,7	43,3
Будівництво житлових об'єктів на земельних ділянках, що належать МОУ, які планується ввести в експлуатацію у наступні роки	6,5	181,2	187,7
Будівництво гуртожитків, які планується ввести в експлуатацію у наступні роки	414	120	534
Реконструкція об'єктів під житло, що планується ввести в експлуатацію у наступні роки	52,3	59,4	111,7
Придбання житла на вторинному ринку та на умовах пайової участі за договорами, укладеними у поточному році	169,3	156,5	325,8
Придбання житла на вторинному ринку та на умовах пайової участі за договорами, укладеними у минулі роки	90,7	241,5	332,2
Виплата військовослужбовцям та членам їх сімей грошової компенсації за належне їм для отримання жиле приміщення	300	200	500
Погашення кредиторської заборгованості	0,1	-	0,1
Разом	1194	1194	2388

Таким чином, у 2020–2021 роках 46,8 відс. видатків (1118,1 млн грн) планувалося спрямувати на будівництво, 32,2 відс. (769,7 млн грн) – на придбання житла, а 20,9 відс. (500 млн грн) – на виплату компенсації. Паспорт бюджетної програми за КПКВК 2101190 затверджено наказом МОУ на 2020 рік – від 18.02.2020 № 48 (обсяг бюджетних призначень – 1200 млн грн, у тому числі за загальним фондом – 1 194 млн грн, спецфондом – 6 млн грн); на 2021 – від 14.06.2021 № 167 (1201 млн грн, у тому числі за загальним фондом – 1 194 млн грн, спецфондом – 7 млн гривень). **Причини недотримання термінів – довготривалий і забюрократизований механізм затвердження розподілу коштів** (вимога статті 28 Закону України «Про Державний бюджет України на 2021 рік»): розподіл коштів, передбачених у державному бюджеті за програмою 2101190 на 2021 рік, затверджено розпорядженням КМУ від 21.04.2021 № 359-р (далі – Розпорядження 359-р), яке погоджено Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету 03.06.2021.

Результати аудиту засвідчили: через відсутність перспективних планів, чітких пріоритетів діяльності **планування видатків за напрямами**

використання бюджетних коштів за КПКВК 2101190 здійснювалося необґрунтовано та хаотично, за відсутності розрахунків. Як наслідок – використання бюджетних коштів здійснювалося всупереч напрямам, визначеним паспортом бюджетної програми. Перелік житлових об'єктів⁴ на 2020 рік (наказ МОУ від 28.02.2020 № 69) протягом 2020 року коригувався 7 разів. За таких умов бюджетні асигнування або взагалі не використовувалися, або використовувалися з порушеннями вимог чинного законодавства та неефективно (спрямовувалися у НКІ або дебіторську заборгованість).

Так, згідно зі звітами МОУ про виконання паспортів бюджетних програм на 2020–2021 роки кошти державного бюджету за КПКВК 2101190 використано за такими напрямками (табл. 2):

Таблиця 2

**Фактичне використання бюджетних коштів
за КПКВК 2101190 за загальним фондом**

млн грн

Напрями використання бюджетних коштів	Касові видатки		Разом
	2020 рік	2021 рік	
Будівництво житлових об'єктів на ділянках, що належать МОУ, які планується ввести в експлуатацію у поточному році	-	-	-
Будівництво гуртожитків, які планується ввести в експлуатацію у поточному році	-	14,7	14,7
Реконструкція об'єктів під житло, які планується ввести в експлуатацію у поточному році	-	16,7	16,7
Будівництво житлових об'єктів на земельних ділянках, що належать МОУ, які планується ввести в експлуатацію у наступні роки	20,1	76,5	96,6
Будівництво гуртожитків, які планується ввести в експлуатацію у наступні роки	105,7	70,8	176,5
Реконструкція об'єктів під житло, що планується ввести в експлуатацію у наступні роки	44,4	-	44,4
Придбання житла на вторинному ринку та на умовах пайової участі за договорами, укладеними у поточному році	352,2	112,9	465,1
Придбання житла на вторинному ринку та на умовах пайової участі за договорами, укладеними у минулі роки	90,6	211,6	302,2
Виплата військовослужбовцям та членам їх сімей грошової компенсації за належне їм для отримання жиле приміщення	462,3	200	662,3
Погашення кредиторської заборгованості	0,1	-	0,1
Разом	1075,3	703,2	1778,5

Таким чином, дані таблиці свідчать, що **МОУ при використанні коштів за КПКВК 2101190 перевагу надавало не закінченню будівництва (реконструкції) власних об'єктів (вартість яких є економічно вигіднішою за комерційне житло), а придбанню комерційного житла та виплаті компенсацій. Однак попри спрямування на будівництво (реконструкцію) житла майже 350 млн грн, за 2020–2021 роки в експлуатацію не введено**

⁴ Порядком № 147 визначено, що Перелік житлових об'єктів, будівництво (придбання) яких передбачається фінансувати за рахунок бюджетних коштів, затверджується наказом головного розпорядника бюджетних коштів із зазначенням обсягу бюджетних коштів для кожного об'єкта.

жодного готового до заселення житлового будинку або гуртожитку, через що обсяги НКІ на 01.01.2022 становили понад 1 млрд гривень.

Видатки в сумі 345,2 млн грн, здійснені у 2020 році на придбання житла на вторинному ринку та на умовах пайової участі за договорами, укладеними у поточному році (182,9 млн грн), виплату військовослужбовцям та членам їх сімей грошової компенсації за належне їм для отримання жиле приміщення (162,3 млн грн), використано не за цільовим призначенням – понад обсяги, передбачені паспортом бюджетної програми за КПКВК 2101190.

Через прорахунки в системі управління видатками не використано асигнувань, передбачених за КПКВК 2101190, у 2020 році – у сумі 118,5 млн грн (9,9 відс. річних бюджетних призначень за загальним фондом), у 2021 році – 490,8 млн грн (41,1 відс.), з яких 433,2 млн грн видатків перерозподілено між іншими напрямками забезпечення ЗСУ.

Наслідок – невиконання показників, визначених паспортами бюджетної програми за КПКВК 2101190 на 2020, 2021 роки, а отже, військовослужбовці не отримали житло, яке можна було побудувати (придбати) за умови належного управління бюджетними асигнуваннями. Крім того, аудитом встановлено факти використання бюджетних коштів за КПКВК 2101190 з порушеннями вимог чинного законодавства, що свідчить про безвідповідальність посадових осіб Міноборони та відповідальних виконавців за результати своєї діяльності.

2.2. Оцінка ефективності використання бюджетних коштів на будівництво (реконструкцію) житла для військовослужбовців Збройних Сил України

Функції замовників МОУ з будівництва об'єктів житлового призначення, крім ГУРМ, виконували УКБ, аудитом яких встановлено: визначені в положеннях про УКБ завдання з будівництва (реконструкції) житлових будинків, ефективного використання капвкладень, що спрямовуються на зазначені цілі; залучення коштів інвесторів у будівництво та придбання жилих будинків виконувалися неналежним чином: замість закінчених будівництвом житлових будинків Міноборони отримувало НКІ, а земельні ділянки, за відсутності контролю, використовувалися на власний розсуд приватних структур. Водночас відсутність дієвого внутрішнього контролю за станом будівництва житлових об'єктів призводила до судових рішень на користь забудовників, результат – неекономічні видатки на судові збори, сплату інших зборів та санкцій, при цьому житлові будинки не вводилися в експлуатацію; руйнування незавершених будівництвом житлових будинків; неодноразовий перегляд проєктно-кошторисної документації (далі – ПКД), через що вартість будівництва збільшувалася. УКБ провадило діяльність за відсутності призначених на постійній основі керівників, відповідного персоналу, достовірного обліку, довіреностей на провадження діяльності тощо. За таких умов невідкладне вирішення

житлової проблеми в ЗСУ було унеможливлено.

У 2020–2021 роках показниками паспорта бюджетної програми за КПКВК 2101190 передбачено до отримання 481 квартиру та 641 житлову кімнату. У результаті будівництва (реконструкції) житлових будинків та будівництва гуртожитків⁵ не введено в експлуатацію жодного житлового об'єкта⁶, а також не передано до квартирно-експлуатаційних органів Міноборони (далі – КЕО) для розподілу між військовослужбовцями. У 2021 році передано КЕО 44-квартирний житловий будинок загальною площею 2 950 кв. м у м. Володимир-Волинський Волинської області, вул. Академіка Глушкова, будівництво якого завершено ще у 2019 році.

Огляд будинку засвідчив зовнішні пошкодження фасаду будівлі, відшарування фасадної штукатурки, просідання бруківки по периметру будинку, відсутність частини відмостки по периметру будівлі, пошкодження стяжки пандусів, тріщини фундаменту. Під час огляду квартири № 38 встановлено неякісне улаштування лінолеуму на стиках, тріщини на стелі, відсутність плінтуса в санвузлах, стяжки на балконі, пошкодження міжкімнатних дверей, нерівність стін. Повноцінне проведення огляду всіх квартир було унеможливлено, оскільки майже 50 відс. квартир, незважаючи на те, що ордери видано 13.10.2021, не заселено.

Отже, понад два роки житловий будинок (на будівництво використано майже 24 млн грн) залишається незаселеним, а МОУ в особі Західного УКБ не вжило заходів щодо забезпечення усунення підрядною організацією ТОВ «Вінницька будівельна компанія» зазначених недоліків. Таким чином, видатки у сумі 24 млн грн кваліфіковано як непродуктивне використання бюджетних коштів.

У 2020 році здійснено видатки за **23 об'єктами будівництва (реконструкції) загальною на 170,3 млн грн** (за розрахунками до паспорта бюджетної програми за КПКВК 2101190 на 2020 рік передбачалося здійснити видатки на будівництво 58 об'єктів загальною на 639 млн грн, один із яких з будівельною готовністю більше 70 відс.), але станом на 01.01.2021 **будівництво жодного об'єкта не завершено** (згідно з розрахунками до паспорта бюджетної програми за КПКВК 2101190 на 2020 рік мало бути завершено 9 об'єктів загальною площею 23,2 тис. кв. м), будівельну готовність

---

⁵ У 2020 році МОУ не забезпечило економного використання бюджетних коштів, передбачених на будівництво: середня вартість будівництва 1 кв. м загальної площі житла перевищила плановий показник на 1094,1 грн; середня вартість будівництва (з урахуванням вартості оздоблення, устаткування та меблів) 1 кв. м загальної площі гуртожитків – на 1387,3 грн; середня вартість реконструкції одного квадратного метра загальної площі житла – на 4927,9 гривень. У 2021 році не завершено будівництва 7 гуртожитків загальною площею кімнат 20,4 тис. кв. м. Ступінь будівельної готовності гуртожитків, які мали бути збудовані та введені в експлуатацію у наступні роки, становив 47,1 відс. при плані 62,9 відс., а ступінь будівельної готовності житлових об'єктів, які будуть збудовані та введені в експлуатацію у наступні роки – 40,8 відс. при плані 80,5 відсотка. Не забезпечено економного використання бюджетних коштів, передбачених на будівництво: середня вартість реконструкції 1 кв. м загальної площі житла перевищила плановий показник на 1881 гривень.

⁶ Аудитом не взято до уваги об'єкт «Будівництво гуртожитку, військове містечко № 1, вул. Храпая, м. Броди, Львівської обл.», щодо якого 22.12.2021 ГУМР підписано акт готовності об'єкта до експлуатації, оскільки він до КЕО не передавався.

понад 70 відс. мали лише 3 об'єкти, 40–50 відс. – 7 об'єктів, інші, включені до Переліку житлових об'єктів, – менше 30 відсотків⁷.

У 2021 році здійснені видатки за **18 об'єктами на 178,7 млн грн** (відповідно до Розпорядження 359-р та Переліку житлових об'єктів на 2021 рік планувалося профінансувати 37 об'єктів на 600 млн грн, 4 з яких з будівельною готовністю більше 70 відсотків). Станом на 01.01.2022 завершено будівництво лише одного об'єкта (згідно з Переліком житлових об'єктів на 2021 рік мало бути завершено 16 об'єктів), будівельну готовність понад 70 відс. мали 4 об'єкти, 30–69 відс – 12 об'єктів, інші, включені до Переліку житлових об'єктів, – менше 30 відсотків.

З огляду на те, що жоден об'єкт не здано в експлуатацію з передаванням їх КЕО, здійснені у 2020–2021 роках видатки у загальній сумі 349 млн грн кваліфіковано як непродуктивне використання бюджетних коштів.

До основних причин неефективного управління бюджетними коштами та їх непродуктивного використання належать:

- **відсутність** стратегії та чітких планів будівництва (придбання) житла для військовослужбовців, прорахунки при плануванні видатків;

- **безвідповідальність посадових осіб Міноборони** та відсутність дієвого внутрішнього контролю;

- **неефективні** управлінські рішення при здійсненні реформування підрозділів, відповідальних за будівництво (придбання) житла для військовослужбовців;

- **забюрократизований** та тривалий у 2021 році процес узгодження переліків житлових об'єктів;

- **відсутність** достовірного обліку НКІ та контролю за станом будівництва (реконструкції) житлових об'єктів у ЗСУ.

Так, за даними бухобліку МОУ, станом на **01.01.2022** рахувалися залишки НКІ за об'єктами житлового будівництва на **1069,6 млн грн** (305 об'єктів), а за даними обліку відділу житлового будівництва ГУМР (відповідальний виконавець), з урахуванням даних по УКБ, отриманих за результатами проведених контрольних заходів, – **1 004,5 млн грн** (306 об'єктів), тобто невідповідність в обліку НКІ за об'єктами житлового будівництва становила **65,1 млн гривень**⁸. Головна причина зазначеного – належна комунікація між структурними підрозділами МОУ, відповідальними за організацію житлового будівництва, його фінансування, облік і звітність.

Під час аудиту будівництва гуртожитків встановлено, що із 89 об'єктів НКІ, прийнятих ГУМР від територіальних КЕУ, у 2020–2021 роках капітальні

⁷ До Переліку житлових об'єктів на 2020 рік не включено об'єкт «Будівництво 36-квартирного житлового будинку у м. Виноградів Закарпатської області по вул. Черняхівського, 14 (шифр 3/91-П ч)» з рівнем будівельної готовності станом на 01.01.2020 99 відс, який потребував незначних капітальних вкладень (орієнтовно 50 тис. грн), що забезпечило б завершення будівництва ще у 2020 році.

⁸ Однак, за наявності розбіжностей в облікових даних по НКІ, звірки між ГУМР та замовниками будівництва (УКБ) документально не оформлялися, а відповідні коригування (виправлення) в бухгалтерському обліку як Міноборони, так і замовників будівництва на підставі висновків комісії згідно з актами (протоколами) звірки даних про залишки НКІ (за бухгалтерською довідкою) не здійснювалися.

інвестиції здійснювалися тільки щодо незначної їх частки. Так, у 2020–2021 роках МОУ здійснило видатки щодо 14 об'єктів будівництва (16 відс. прийнятих). При цьому 4 об'єкти, видатки за якими здійснювалося у 2020 році, у 2021 році не фінансувалися, натомість у 2021 році здійснені видатки щодо 4-х об'єктів, які не фінансувалися у 2020 році. Всього у зазначений період на будівництво гуртожитків використано 193,1 млн гривень. Із 18-ти об'єктів фактичні будівельні роботи здійснювалися на 15 об'єктах (3 об'єкти – проектно-вишукувальні роботи), у підсумку в експлуатацію введено лише 1 гуртожиток у м. Броди, Львівська обл. (вартість **НКІ 38,2 млн грн**), який до КЕО не передавався.

Аналіз виконання договорів підряду (генерального підряду) на будівництво зазначених об'єктів засвідчив: за більшістю договорів вартість робіт (договірна ціна) визначена з урахуванням ПДВ⁹ (крім двох договорів підряду), незважаючи на те, що відповідно до пункту 197.15 статті 197 Податкового кодексу України звільняються від оподаткування ПДВ операції з постачання будівельно-монтажних робіт (далі – БМР) з будівництва доступного житла та житла, що будується за державні кошти. ГУМР не враховано, що у 2021–2022 роках Державна податкова служба України (далі – ДПСУ) визначила: застосовувати податкову пільгу щодо звільнення від оподаткування ПДВ операцій з постачання БМР з будівництва житла (у т. ч. гуртожитків), що будуються за бюджетні кошти, мають право лише ті суб'єкти господарювання – платники ПДВ, які є забудовниками і безпосередньо здійснюють БМР¹⁰. Усього МОУ сплачено **34,5 млн грн ПДВ** у складі вартості БМР, які відповідно до податкового законодавства повинні звільнитися від оподаткування цим податком, що кваліфіковано аудитом як **неекономне** використання коштів.

Усі договори підряду (генерального підряду), укладені за результатами здійснення публічних закупівель у 2018–2019 роках, не враховували вимоги пункту 3 Порядку № 147, яким визначено, що вартість 1 кв. м загальної площі житла під час будівництва та реконструкції будівель (приміщень) під житло, яка визначається за результатами відкритих торгів, повинна не перевищувати опосередковану вартість будівництва житла за регіонами, затверджену Мінрегіоном. Вартість загальної площі житла (гуртожитків) **перевищувала** опосередковану вартість будівництва житла за регіонами, затверджену Мінрегіоном, на дату оголошення про проведення публічної закупівлі у **2-3 рази**. Всього за зазначеними договорами підряду (генерального підряду)

---

⁹ На підтвердження своєї позиції щодо правомірної оплати вартості БМР з ПДВ ГУМР здійснено посилання на індивідуальні податкові консультації ДПСУ 2020 року, у яких зазначалося про право на таку пільгу тільки у забудовників, які визначені виконавцями цільової програми. Законодавством України у будівельній галузі не передбачено терміна «збудовник», а цільових програм забезпечення житлом військовослужбовців ЗСУ у 2020 році взагалі не існувало, при цьому були регіональні програми будівництва доступного житла, яким військовослужбовці ЗСУ не забезпечуються.

¹⁰ Умови про те, що застосувати податкову пільгу можуть лише ті суб'єкти господарювання – платники ПДВ, які визначені виконавцями цільової програми, нова індивідуальна податкова консультація не містить. Позиція ДПСУ підтверджена також у 2022 році повідомленням щодо зобов'язання застосовувати податкову пільгу суб'єктами господарювання – платниками ПДВ, які визначені виконавцями цільової програми будівництва, тільки для будівництва (придбання) доступного житла у відповідному регіоні.

використано **277,5 млн грн**, які кваліфіковано аудитом як **неекономне використання бюджетних коштів**.

Крім того, всупереч вимогам пункту 3 Порядку № 147 визначено переможців реконструкції двох житлових будинків (замовник – військові частини ДССТ), вартість яких перевищувала показники опосередкованої вартості. Так, у 2020–2021 роках 60,9 млн грн використано на реконструкцію будівлі казарми № 35 під 80-квартирний житловий будинок з інженерними мережами, м. Одеса, вул. Фонтанська дорога (далі – Об’єкт). Як встановлено, замовниками реконструкції Об’єкта, що здійснюється з 2012 року, були Південне УКБ, Південне територіальне КЕУ, військова частина Т0500 ДССТ. **У результаті істотно збільшилася вартість Об’єкта, наявні численні зловживання, а військовослужбовці на момент проведення аудиту так і не отримали житла.** Першим замовником будівництва було Південне УКБ, **через бездіяльність якого завдано шкоди державі на 2,1 млн грн** (виконавець робіт ПП «Будмонтаж-2001» залишив будівельний майданчик, внаслідок чого невідомими особами пошкоджено натяжні стелі, демонтовано електричні кабелі, електричні вимикачі, розбито плафони освітлення, пошкоджено входні двері до житлових квартир, пофарбовані стіни приміщень, демонтовано радіатори алюмінієві тощо. Рішення Господарського суду Одеської обл. від 13.02.2019 № 916/1802/18, за яким задоволено позовні вимоги МОУ до ПП «Будмонтаж-2001», не виконано). Південно-територіальне КЕУ, яке у 2019 році прийняло Об’єкт, не забезпечило закінчення реконструкції.

З 2020 року замовником Об’єкта є військова частина Т0500 ДССТ, якою теж не забезпечено економного і продуктивного використання бюджетних коштів. Протягом 2020–2021 років тричі коригувалася ПКД (витрачено 1,1 млн грн), а загальна кошторисна вартість з 54,4 млн грн збільшилася до 87,1 млн грн (на 32,7 млн грн), або у 1,6 раза. Закупівля БМР військовою частиною Т0500 проводилася за окремими процедурами закупівель за видами товарів, робіт та послуг, а не на весь об’єкт незавершеного будівництва в цілому, з поділом на частини предметів закупівлі (лоти). Переможець усіх процедур – ТОВ «ВЕСТТЕПЛОТЕХ» (м. Полтава, розмір статутного капіталу – 2,7 тис грн), неналежна діяльність якого (не забезпечувалося повне виконання робіт згідно з умовами укладених договорів) призвела до зростання у 2021 році вартості невиконаних у 2020 році робіт на **7,7 млн гривень**.

На реконструкцію Об’єкта (загальна площа квартир у будинку – 3943,75 кв. м) використано загалом 86,9 млн грн: **вартість 1 кв. м загальної площі квартир становила 22035 грн та перевищила опосередковану вартість будівництва житла по Одеському регіону, затверджену Мінрегіоном¹¹ на 7545 грн (52,1 відс.), що свідчить про неекономне використання 30 млн гривень. Незважаючи на це, а також виконання**

---

¹¹ Наказом Мінрегіону від 16.12.2021 № 337 станом на 01.10.2021 затверджено вартість 1 кв. м загальної площі квартир будинку (з урахуванням ПДВ), зокрема по Одеському регіону – 14490 грн за 1 кв. м.

окремих робіт на власний розсуд ТОВ «ВЕСТТЕПЛОТЕХ» (фактичне виконання видів робіт не відповідало обсягам, визначеним ПКД), у встановлені строки (IV квартал 2021 року) реконструкцію Об'єкта не завершено, в експлуатацію його не введено. Таким чином, видатки в сумі **86,9 млн грн є непродуктивним використанням бюджетних коштів.**

Так само не забезпечено економного витрачання коштів, призначених на будівництво житла у військовій частині Т0300 ДССТ: 15 млн грн спрямовано на будівництво 96-квартирного житлового будинку в м. Берегове, Закарпатська обл., при цьому середня вартість будівництва 1 кв. м загальної площі житла становила 21025,5 грн (загальна кошторисна вартість будівництва – 119,9 млн грн, загальна площа квартир – 5704,56 кв. м), що в 1,7 раза більше вартості 1 кв. м загальної площі житла по Закарпатській області, затвердженої наказом Мінрегіону – 12187 грн (згідно з пунктом 3 Порядку № 147 загальна кошторисна вартість будівництва не повинна становити більше ніж 69,5 млн грн: 5704,56 кв. м x 12187 гривень). **Видатки в сумі 15 млн грн кваліфіковано як неекономне використання бюджетних коштів.** У разі незабезпечення перегляду кошторисної вартості є **ризик неекономного витрачання ще 35 млн гривень.**

Аудитом будівництва 40-квартирного житлового будинку у Львівській обл., м. Стрий, вул. Грабовецька (у 2021 році здійснювалось без залучення авторського нагляду¹²), **встановлено незаконне використання 0,7 млн грн бюджетних коштів** (підрядною організацією ТОВ «Хозхімсервіс» до актів виконаних будівельних робіт ф. КБ-2в включено, а Західним УКБ прийнято невиконаних обсягів будівельних робіт та непоставлених устаткування і будматеріалів, що є порушенням підпункту 6.4.4 ДСТУ Б Д.1.1-1:2013 «Правила визначення вартості будівництва»), **через що державі завдано шкоди.** В діях посадових осіб Західного УКБ та підрядника вбачаються ознаки кримінального правопорушення. Крім того, підрядником не забезпечено виконання взятих перед Міноборони зобов'язань з введення в експлуатацію житлового будинку до 25.12.2021.

Виявлено також **0,7 млн грн неекономно використаних коштів** внаслідок безпідставної (етапи робіт у повному обсязі не виконувалися, не застосовувалися обов'язкові коефіцієнти, необґрунтовано застосовувалися підвищуючі коефіцієнти) оплати частини робіт з коригування проєкту будівництва за об'єктом «Будівництво 126-квартирного житлового будинку у військовому містечку № 2, м. Дніпро, вул. Н. Алексеєнко. Коригування» (договір № 303/39/28УКБ від 08.11.2021) та ризику безпідставної оплати за цим договором на 0,4 млн грн (залишок вартості робіт, термін оплати якої настає у 2022 році).

З 2006 року здійснюється будівництво 144-квартирного житлового будинку в м. Одеса, вул. Щорса, шифр О-56-1. У 2006–2014 роках виконувалися лише проєктно-вишукувальні роботи. Вартість будівництва, яка

¹² Обов'язковість нагляду передбачено Порядком здійснення авторського нагляду під час будівництва об'єкта архітектури, затвердженим постановою КМУ від 11.07.2007 № 903.

у 2006 році становила **27,7 млн грн**, у 2014 році вже визначена в сумі **98,8 млн гривень**. Замовник робіт – Південне УКБ, виконавець – ТОВ «Юг-Укрстрой» (договір підряду від 17.11.2015 № 303/36/369УКБ), яке протягом 2016–2017 років виконувало БМР. Вартість НКІ станом на 01.01.2018 – 34,1 млн гривень. МОУ у 2018–2019 роках об’єкт не включався до переліків житлових об’єктів, водночас за замовленням Південного УКБ ДП «Укрдержбудекспертиза» переглянута ПКД та визначена нова вартість будівництва об’єкта – 205,6 млн гривень. Аудитом встановлено, що **ТОВ «Юг-Укрстрой» без дозвільних документів на виконання будівельних робіт за мовчазної згоди Південного УКБ продовжувало здійснення БМР за відсутності технагляду**. На підставі рішення Господарського суду м. Києва від 21.01.2020 № 910/7352/19 заборгованість за виконані роботи стягнута з МОУ на користь ТОВ «Юг-Укрстрой»: 59,1 млн грн заборгованості, 0,7 млн грн судового збору та 7,6 тис грн витрат за проведення судово-будівельної експертизи. ТОВ «Юг-Укрстрой» відмовилося від подальшого виконання робіт та звернулося до Південного УКБ з документами про передання будівельного майданчика, однак управління відмовилося від підписання акта приймання-передачі об’єкта. **Будівництво житлового будинку зупинено, є ризики його руйнування через незабезпечення Південним УКБ охорони, а витрачені протягом 2006–2020 років кошти державного бюджету в загальній сумі 94 млн грн використані непродуктивно¹³**. Зазначене свідчить про безвідповідальність посадових осіб Міноборони, через яку протягом 15 років не забезпечено закінчення будівництва 144 квартир, вартість яких за цей час збільшилася у 9 разів. Відсутність управлінських рішень щодо невідкладного закінчення будівництва призведе до перетворення об’єкта на довгобуд Міноборони, чергового збільшення вартості будівництва.

Таким чином, Міноборони через відсутність дієвої системи внутрішнього контролю, безвідповідальність посадових осіб не забезпечило ефективного управління бюджетними коштами та їх використання (загалом 349 млн грн), внаслідок чого не введено в експлуатацію житлові будинки та гуртожитки, а військовослужбовці втратили можливість отримати у 2020–2021 роках 481 квартиру та 641 житлову кімнату.

¹³ На момент проведення аудиту в будинку не здійснюються будь-які роботи, відсутня будівельна техніка. Фактично здійснено встановлення зовнішніх стін у монолітно-каркасних будівлях блоків з газобетону, улаштування перемичок. Частково виконані зовнішні та внутрішні інженерні мережі. Секція 1-2: перекрито підвал плитами. Секція 3-4: виконано монтаж коробки та покриття в один шар. Завершено роботи з утеплення фасаду з оздобленням (без фарбування). Внутрішні роботи з монтажу інженерних мереж (водо-, газо-, електро-, теплозабезпечення та водовідведення) виконано на 90 відсотків. Виконано роботи з штукатурення, монтажу віконних та вхідних дверних блоків у будинок; з монтажу ліфтового обладнання (4 ліфти, по 2 у кожному під’їзді); з улаштування цементно-піщаної стяжки; встановлено металеві двері.

2.3. Оцінка ефективності використання бюджетних коштів на придбання житла на умовах пайової участі та на вторинному ринку

Аудитом встановлено, що до процесу придбання житла та його розподілу дотична велика кількість структурних підрозділів Міноборони та ЗСУ (ГУМР, Департамент державних закупівель та постачання матеріальних ресурсів (далі – Департамент закупівель); Департамент фінансів; Департамент внутрішнього аудиту; Юридичний департамент; Центральне управління інженерно-інфраструктурного забезпечення Командування Сил логістики Генерального штабу ЗСУ (далі – ЦУПЗ); КЕО), які не забезпечували належної взаємодії (переважно відбувалося численне листування, проведення нарад, відстрочення термінів подання документів і прийняття управлінських рішень тощо). У ГУМР утворювались та функціонували структурні підрозділи, на які покладалась завдання, аналогічні тим, що виконували структурні підрозділи, які функціонували в інших структурах МОУ та Генерального штабу ЗСУ, зокрема відділ підготовки та проведення закупівель житла та майна квартирно-експлуатаційної служби Департаменту закупівель, а також житловий відділ ЦУПЗ, що виконував завдання житлового відділу ГУМР. **При цьому навіть за умови дублювання функцій не забезпечено ефективної роботи в частині придбання та розподілу житла, а встановлені контрольним заходом численні факти неекономного, непродуктивного та нерезультативного використання бюджетних коштів свідчать про безвідповідальне ставлення посадових осіб до використання бюджетних коштів, передбачених для придбання житла.** Аудитом ідентифіковані ризики щодо організації закупівлі житла та його розподілу:

відтермінування строків проведення конкурсів до критичних (листопад–грудень);

укладання договорів із закупівлі житла на умовах пайової участі наприкінці бюджетного року та спрямування коштів у дебіторську заборгованість;

нормативна неврегульованість механізму визначення вартості 1 кв. м житла з урахуванням опоряджувальних робіт, що призводить до неекономного використання бюджетних коштів;

відсутність єдиного підходу до проведення робочими групами перевірки санітарного та технічного стану житла (квартир), запропонованих на умовах пайової участі та на вторинному ринку для визначення ступеня будівельної готовності квартир;

неефективна система внутрішнього контролю, безвідповідальність посадових осіб при виконанні завдань з придбання та розподілу житла;

забюрократизованість процесу розподілу та фактичного заселення квартир (тривале визначення (погодження) статусу квартир (службові, постійне проживання), прийняття рішень Міноборони та структурними підрозділами Командування Сил логістики ЗСУ).

У результаті із використаних у 2020 році 442,8 млн грн за загальним фондом на придбання житла на вторинному ринку та на умовах пайової участі

у дебіторську заборгованість спрямовано 103,6 млн грн (через проведення конкурсів на придбання житла у IV кварталі 2020 року), з якої **12,8 млн грн станом на 01.01.2022 рахувалися як прострочена дебіторська заборгованість**. Із використаних у 2021 році 324,5 млн грн у дебіторську заборгованість спрямовано 10,2 млн гривень. У результаті використання цих коштів придбано у **2020 році – 355 квартир при визначених паспортом 307¹⁴** (які в основному отримано у 2021 році внаслідок запізнитого укладання договорів та неготовності квартир до заселення); у **2021 році – 324 квартири при визначених паспортом 436** (причини – незабезпечення проведення процедур закупівель і укладання договорів на придбання житла).

При цьому середня вартість 1 кв. м загальної площі квартир перевищила вартість, визначену паспортом бюджетної програми. Основна причина – неналежна діяльність відповідального виконавця¹⁵ та необґрунтоване збільшення вартості 1 кв. м житла за рахунок додаткової вартості опоряджувальних робіт¹⁶, виконання яких законодавством не передбачено¹⁷.

У 2020–2021 роках оплачено вартість квартир, у складі якої рахувалася вартість (132,3 млн грн) опоряджувальних робіт. Здійснені МОУ видатки на виконання таких робіт аудитом кваліфіковано як неекономне витрачання бюджетних коштів, оскільки немає законних підстав для їх здійснення, та військовослужбовці, які отримали житло, здебільшого здійснюють самостійно капітальний ремонт, демонтуючи

¹⁴ Перевиконання пов'язано з тим, що при визначених паспортом видатках у сумі 260 млн грн фактично спрямовано на придбання житла 442,8 млн грн, або на 182,8 млн грн більше.

¹⁵ Єдиного системного підходу до моніторингу вартості 1 кв. м житла та проведення моніторингу потенційних забудовників у ГУМР не запроваджено, внутрішні керівні документи (порядок, положення, інструкція) не затверджені. Моніторинг вартості 1 кв. м загальної площі житла здійснювався ГУМР на підставі інформації з відкритих джерел (електронні ресурси dom.ria, lun.ua, flatfy.ua та інше), яка в подальшому узагальнювалася та визначалася середня вартість у відповідному регіоні. Отримана інформація у ГУМР не систематизована, немає накопиченої бази даних про забудовників, їх можливості та обсяги будівництва, відсутній аналіз цінових пропозицій, процедури з маркетингових досліджень, а визначення очікуваної вартості предмета закупівлі проводилось за результатами дослідження цінового діапазону на інтернет-сайтах. У конкурсній документації визначено, що запропоновані на вторинному ринку квартири повинні бути розташовані у житлових будинках, введених в експлуатацію не раніше 2010 року. Разом з тим при проведенні моніторингу для визначення ціни 1 кв. м житла застосовувалася інформація із сайтів dom.ria.com flatfy.lun.ua та моніторингом охоплювалися ціни в 5-ти, 9-поверхових будинках 1980–1990 років.

¹⁶ Визначення вартості 1 кв. м житла з опоряджувальними роботами ГУМР проводило шляхом узагальнення пропозицій забудовників і фізичних осіб на ринку України та додаванням вартості опоряджувальних робіт до середньорегіональної ціни. Так, за результатами протокольної наради МОУ, проведеної 14.09.2020 (протокол № 12994), складено технічне завдання з необхідним переліком робіт з опорядження житла, розроблено дефектний акт та здійснено розрахунок вартості 1 кв. м таких робіт (до розрахунку включено вартість будівельних матеріалів за цінами економічного сегмента будівельних магазинів («Епіцентр», «Леруа Мерлен», «Нова Лінія»). За підсумками наради затверджено дефектний акт та розрахунок вартості 1 кв. м опоряджувальних робіт (3583 грн), який запропоновано до застосування у 2020 році. Розрахунки здійснено ДП МОУ «Центральний проектний інститут», яким надано локальний кошторис від 03.09.2020 № 591.

¹⁷ Відповідно до пункту 8 Порядку прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів, затвердженого постановою КМУ від 13.04.2011 № 461, наказом Мінрегіону від 11.01.2014 № 2 затверджено Перелік внутрішніх опоряджувальних робіт, без виконання яких можливе прийняття в експлуатацію житлових будинків (не стосується квартир, побудованих за кошти державного та місцевих бюджетів для інвалідів, учасників Великої Вітчизняної війни, багатодітних сімей, громадян, що постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, та інших соціально незахищених верств населення, в яких внутрішні опоряджувальні роботи виконуються в повному обсязі).

ремонт, здійснений шляхом опоряджувальних робіт. Таким чином державі завдано шкоди.

Під час контрольного огляду квартир на предмет якості фактично виконаних опоряджувальних робіт встановлено розбіжності у кількості внутрішніх опоряджувальних робіт, які не відповідали переліку, передбаченому договорами.

Для перевірки технічного та якісного стану квартир і визначення готовності квартир, запропонованих учасниками конкурсу до закупівлі на вторинному ринку та на умовах пайової участі, за наказами ГУМР створювалися робочі групи, **однак відповідними документами не було врегульовано механізму/порядку/обов'язковості врахування/неврахування їх висновків** (через відсутність єдиних вимог до висновку, що надавався за підсумками роботи робочої групи, у висновках, як правило, зазначалося: «може розглядатися»; «може бути запропоновано»; «будинок може розглядатися при його 85% готовності»; «квартири придатні для придбання при завершенні ремонтних робіт»; «є ризик несвоєчасного виконання будівельних (ремонтних робіт)» тощо). **За таких обставин переможці конкурсів визначалися на власний розсуд конкурсної комісії. В результаті придбавалися квартири, які не відповідали умовам будівельних стандартів та умовам укладених договорів. Зазначене разом з управлінськими прорахунками, забюрократизованим механізмом передання житла до КЕО, його розподілом, додатковим контролем з боку комісії з контролю за розподілом відтермінувало строк отримання військовослужбовцями житла від 6 місяців до року. При цьому з державного бюджету здійснювалися додаткові видатки на піднайом житла.**

Так, через відсутність довіреностей у 2020 році (довіреність на першого заступника начальника ГоловкиЕУ полковника Б. видана тільки 14.05.2020) 150 квартир отримано Міноборони на 2 місяці пізніше визначеного договорами терміну, а у зв'язку з відсутністю чітко визначеного терміну передання до КЕО отриманого Міноборони житла квартири передані до розподілу і заселення ще через 2–3 місяці після їх отримання (з липня по вересень 2020 року). За укладеним Міноборони з ТОВ «Комфортбудплюс» договором на умовах пайової участі від 19.12.2019 № 303/8/32/277-19 (на придбання 11 квартир вартістю 8,1 млн грн у м. Золочів Львівської обл., вул. Академіка Павлова) квартири отримані з простроченням на пів року термінів, визначених договором.

Аудитом виконання укладених у 2020 році договорів на придбання квартир на умовах пайової участі встановлено, що договірні зобов'язання окремими суб'єктами господарювання виконувались недобросовісно: Міноборони отримувало квартири із затримкою на 9 місяців (3 квартири у м. Новоград-Волинський Житомирської обл., вул. Ушакова, вартістю 2 млн грн, постачальник – ОК ЖБК «Комфортний-2», договір від 24.12.2020 № 503/33/217-20, укладений ГУМР в особі начальника П. С. С., незважаючи на висновок робочої групи, що об'єкт не може бути запропонованим до

придбання) або не отримувало взагалі (50 квартир у с. Подвірки Харківської обл., вартістю 42,6 млн грн, постачальник – ТОВ «Фінансово-будівельна група», з яким Міноборони в особі начальника ГУМР П. С. С. уклало договір від 24.12.2020 № 503/33/216-20). Квартири мали бути отримані Міноборони до 15.03.2021, однак на момент проведення аудиту через неготовність будинку до експлуатації квартири не отримано (між МОУ та постачальником здійснюються судові спори), **а 12,8 млн грн (сплачені як аванс) рахувалися у простроченій дебіторській заборгованості (кваліфіковано як нерезультативне використання коштів).**

Значна кількість квартир, незважаючи на тривалий процес їх передавання від Міноборони до КЕО, довгий час залишалася незаселеною через, зокрема, **безвідповідальну роботу КЕО, які допускали помилки при оформленні особових справ, а також розподіляли житло військовослужбовцям, які не мали на це право, тощо.**

Так, у 2020 році МОУ закупило 18 квартир у м. Дніпро, вул. Беляєва, вартістю 23,5 млн грн, отримало їх 15.03.2021, а передало до КЕВ м. Дніпро 05.08.2021. Однак на момент проведення аудиту квартири не розподілено та не заселено у зв'язку з тривалим розподілом житловими комісіями військових частин, відтермінуванням передання особових справ до комісії з контролю, яка у свою чергу не погодила розподілу трьох службових квартир¹⁸, а із трьох квартир, визначених для постійного користування, лише щодо квартири № 75 прийнято рішення Міністра оборони України від 02.04.2021 № 4790/з про її надання сім'ї загиблого полковника К. (на момент проведення аудиту ордер сім'єю загиблого не отримано. Під час аудиту сім'єю оглянуто квартиру та виявлено окремі недоліки: не зачиняються балконні двері на кухні, окислене з'єднання бойлера з системою подачі води, тріщини та відшарування штукатурки на кухні біля балконних дверей). **За таких умов видатки у сумі 23,5 млн грн кваліфіковано як непродуктивне використання бюджетних коштів.**

Крім того, не заселено 4 квартири у м. Дніпро, вул. Кам'янська (придбані МОУ за договором з ТОВ «Дніпро Лакі Стоун» від 18.12.2020 № 503/33/187-20 вартістю 3,3 млн грн), та передано КЕВ м. Дніпро 05.08.2021 з тих самих причин, що зазначені вище. До того ж квартири за бездіяльності ГУМР та робочої комісії, яка надала висновок про готовність квартир до заселення, мали недоліки, а проведені опоряджувальні роботи не відповідали умовам укладеного договору¹⁹. **Видатки у сумі 3,3 млн грн кваліфіковано як непродуктивне використання бюджетних коштів.**

КЕВ м. Чернівці 05.08.2021 отримано 40 квартир за адресою:

¹⁸ Житловими комісіями військових частин доопрацювання розподілу квартир та їх перерозподіл, через непогодження кандидатур військовослужбовців на отримання службового житла, не здійснено.

¹⁹ Оздоблювальні роботи в квартирах частково виконані неякісно: на стелі кімнат є тріщини, в окремих місцях стін відклеєні шпалери; приміщення не обладнані приладами опалення, підключеними до мережі електропостачання, або індивідуальними котлами; взагалі відсутнє опалення, що може призвести до погіршення стану шпалер, стін, стелі (відклеювання, тріщини), у суміщеному санвузлі не передбачено опалення, тобто є ймовірність виникнення плісняви або грибка через надмірну вологість, що є шкідливим для здоров'я людей.

Хмельницька обл., м. Кам'янець–Подільський, просп. Грушевського, загальною вартістю 41,8 млн грн, однак жодна з отриманих квартир (МОУ їх отримало 16.03.2021, а передало КЕВ м. Чернівці 03.08.2021) на момент контрольного заходу не заселена. Причини все ті самі: тривалий процес погодження статусу квартир (службові, постійне проживання) та прийняття рішень заступниками Міністра оборони України, розгляд матеріалів у ЦУПЗ.

При цьому, як встановлено контрольним оглядом будинку, **отримані квартири були неналежної якості, неякісно виконано (або взагалі не виконано) внутрішні опоряджувальні роботи²⁰**, що свідчило про ознаки корупції посадових осіб МОУ, які прийняли у ТОВ «РОКОР» за договором на пайову участь № 503/33/207-20 від 23.12.2020 квартири, які не відповідали умовам договору та фактично не були готові для проживання.

Видатки у сумі 41,8 млн грн кваліфіковано як нерезультативне використання бюджетних коштів.

Аудитом КЕВ м. Володимир-Волинський встановлено, що із **80 квартир, переданих Міноборони у 2021 році до КЕВ м. Володимир-Волинський, не розподілено 77** (23 квартири отримані 16.03.2021 та 54 – отримані 29.07.2021).

Головна причина тривалого розподілу житла у м. Луцьку – недотримання Луцьким гарнізоном вимог Інструкції з організації забезпечення військовослужбовців Збройних Сил України та членів їх сімей жилими приміщеннями, затвердженої наказом МОУ від 31.07.2018 № 380 (далі – Інструкція № 380): порушувалися терміни розподілу та надання жилих приміщень; здійснювався непропорційний розподіл службових жилих приміщень між військовими частинами у Луцькому гарнізоні через несвоєчасне проведення засідань об'єднаними житловими комісіями (житловими комісіями) Луцького гарнізону та надання пропозицій з розподілу житлової площі між військовими частинами; відсутність кворуму, необхідного для проведення засідання житлових комісій, тощо.

Під час вибіркового огляду нерозподілених КЕВ м. Володимир-Волинський квартир встановлено невідповідності проведених робіт вимогам Переліку внутрішніх опоряджувальних робіт, згідно з додатками до

---

²⁰ Вирівнювання під чистове опорядження стін, стель та інших вертикальних елементів у всіх квартирах здійснено не рівно, а також з дефектами (наявні тріщини і відшарування шпаклівки). У всіх квартирах відсутній стельовий плінтус (багет) на поверхні стель житлових приміщень, коридорів у квартирах, кухонь, інших підсобних приміщень. Покриття у всіх квартирах здійснене тільки лінолеумом на нерівній основі та місцями влаштоване шматками. Плінтуси встановлені дерев'яні, в деяких випадках з дірками, часто дрібними шматками, стики плінтусів нерівні. Через встановлення плінтусів на нерівну підлогу були значні зазори в зоні прилягання плінтусу до покриття підлоги. Установлені на кухні мийки мінімального розміру (380 x 380 мм), що унеможливує повноцінне їх використання, зокрема, для миття посуду, а усе сантехнічне обладнання не підключене до системи трубопроводів. У всіх квартирах на кухні стоять не підключені газові плити. Будь-які оздоблювальні роботи на балконах відсутні. У всіх квартирах віконні блоки з металопластику встановлені з однокамерними склопакетами, а не двокамерними.

договорів купівлі-продажу²¹. **За таких умов здійснені видатки на придбання 77 квартир загальною вартістю 103,6 млн грн кваліфіковано як непродуктивне використання бюджетних коштів.**

Аудит також засвідчив, що 146 квартир (КЕВ м. Рівне: квартири у м. Рівне, вул. Гайдамацька, вул. Степана Бандери; м. Сарни, вул. Технічна; КЕВ м. Львова: квартира у Львівській обл., м. Винники, вул. Винна Гора, квартира у м. Львів, вул. Стрийська; Самбірська КЕЧ: квартири у Львівській обл., м. Стрий вул. Саксаганського²²; КЕВ м. Одеса: квартири у м. Одеса, вул. Штильова, вул. М. Грушевського, КЕВ м. Тернопіль: квартири у м. Тернопіль, вул. Київська²³; Івано-Франківська КЕЧ району: квартири у м. Івано-Франківськ, вул. Хіміків, вул. Калуське шосе, Івано-Франківська обл., м. Коломия, вул. Богдана Хмельницького), придбані МОУ для забезпечення житлом військовослужбовців, на момент проведення аудиту не розподілено або не заселено протягом тривалого часу. **Видатки на їх придбання у загальній сумі 168,2 млн грн кваліфіковано як непродуктивне використання бюджетних коштів.**

Таким чином, система придбання житла у Міноборони не є ефективною, отже, проблема забезпечення житлом безквартирних військовослужбовців залишається невирішеною і ключовою. У 2021 році втрачено можливість придбати 121 квартиру, аудитом ідентифіковано нерезультативне, непродуктивне та неекономне використання коштів при придбанні житла у загальній сумі 495,7 млн грн (це вартість сплачених та неотриманих або незаселених квартир через нездатність Міноборони, його КЕО забезпечувати розподіл житла серед військовослужбовців, які перебувають на квартирному обліку).

²¹ Оглядом 29 квартир у м. Луцьк вул. Залізнична, встановлено, що наявна в кухнях газова (чотириконтфорочна з вбудованою духовою шафою) плита до системи газопостачання не підключена, наявна в кухні мийка не змонтована, телевізійні та телефонні розетки в квартирах відсутні. Оглядом 25 квартир у м. Луцьк, вул. Арцеулова, встановлено, що в кухнях немає газових/електричних плит (газовий кран, передбачений для підключення газової плити, опломбовано), в кухнях відсутні мийки, в квартирах відсутні телевізійні та телефонні розетки. Виявлено низку інших недоліків. Оглядом 17 квартир за адресою: м. Луцьк, вул. Глушець, встановлено невідповідності проведених опоряджувальних робіт вимогам Переліку внутрішніх опоряджувальних робіт (додаток 3 до договорів купівлі-продажу від 11.12.2020 № 1195 та від 23.12.2020 № 1296) та Актам перевірки будівельного та санітарно-технічного стану квартир від 16.12.2020 б/н і від 23.12.2020 б/н. Зокрема, газова плита до системи газопостачання не підключена, в кухні мийка не змонтована (мийка та змішувач запаковані у заводській упаковці), телевізійні та телефонні розетки в квартирах відсутні.

²² Встановлено невідповідності проведених опоряджувальних робіт вимогам Переліку внутрішніх опоряджувальних робіт (договори купівлі-продажу від 21.12.2020 № 1711 та № 1712) та виконаним БМР, зазначеним у актах готовності від 21.12.2020: у ванних кімнатах наявні, але не змонтовані (не встановлені) рушникосушарки, встановлені умивальники за відсутності кранів або змішувачів до них, наявна в кухні газова плита до системи газопостачання не підключена, вхідні дзвінки, телевізійні і телефонні розетки відсутні.

²³ Встановлено невідповідності проведених опоряджувальних робіт вимогам Переліку внутрішніх опоряджувальних робіт (додаток 3 до договорів купівлі-продажу від 23.12.2020 № 1938 та № 1939): стіни ванної кімнати та санвузла не облицьовані керамічною плиткою на всю висоту стін, немає вхідних дзвінків, телевізійних та телефонних розеток в квартирах; відсутнє природне освітлення (вікна, віконні конструкції), що не відповідає вимогам пункту 10.4 ДБН В.2.2-15:2019 «Житлові будинки. Основні положення», затверджених наказом Мінрегіонбуду від 26.03.2019 № 87; існуюча система газопостачання не відповідає вимогам ДБН В.2.5-20:2018 «Газопостачання», затверджених Мінрегіонбуду від 15.11.2018 № 305, квартири не відповідали вимогам пункту 10.4 ДБН В.2.2-15:2019 «Житлові будинки. Основні положення» (у кухні-їдальні відсутні віконні конструкції) та пунктів 9.27 і 12.54 ДБН В.2.5-20:2018 «Газопостачання» (газова плита розміщена у приміщенні без вікна, а газовий котел – у житловій кімнаті).

2.4. Оцінка ефективності використання земельних ділянок для інвестиційного будівництва житла для військовослужбовців Збройних Сил України

В умовах дефіциту коштів на будівництво (придбання) житла інвестиційна діяльність була одним із перспективних напрямків забезпечення житлом військовослужбовців та членів їх сімей. Застосування статті 4 Закону України «Про використання земель оборони», яка дозволяє використання земель оборони для будівництва житла військовослужбовцям та членам їхніх сімей, надає можливість МОУ використовувати землі оборони як привабливий інвестиційний потенціал для залучення коштів забудовників (інвесторів). Порядок такої діяльності регулювався постановою КМУ від 06.07.2011 № 715 «Деякі питання будівництва житла для військовослужбовців та членів їх сімей на земельних ділянках, що належать до земель оборони» (далі – Постанова № 715), а розпорядженням КМУ від 22.05.2013 № 666-р «Про погодження переліку земельних ділянок, що належать до земель оборони, на яких планується будівництво житла для військовослужбовців та членів їх сімей із залученням небюджетних коштів»²⁴ затверджено Перелік із 18 земельних ділянок з належним чином оформленими правовстановчими документами.

Міноборони не врахувало у своїй діяльності рекомендацій Рахункової палати, наданих за підсумками попереднього контрольного заходу, щодо забезпечення ефективного використання земельних ділянок, повернення ділянок, переданих у попередні роки під забудову житла, яке фактично не будувалося. Діяльність відповідальних виконавців була безсистемною, проводилася за відсутності затверджених планів і завдань з організації будівництва житла військовослужбовцям шляхом залучення інвестицій. МОУ не володіло достовірною інформацією про кількість та стан використання земельних ділянок, переданих у попередні роки державним підприємствам та управлінням капітального будівництва, а контроль за виконанням УКБ та державними підприємствами МОУ укладених у попередні роки інвестиційних договорів втрачено.

Питання інвестиційної діяльності регулювалися наказом МОУ від 26.06.2014 № 423 «Про заходи щодо формування земельних ділянок, які належать до земель оборони та на яких планується будівництво житла для військовослужбовців та членів їх сімей із залученням небюджетних коштів», що був застарілим. Не унормовано і порядку (механізму) інвестиційної діяльності, а визначених у ньому відповідальних виконавців за результатами проведених оргштатних змін ліквідовано. За таких умов не забезпечено ефективної взаємодії між підрозділами Міноборони та ЗСУ, через що навіть укладені інвестиційні договори не виконувалися.

Втрачено також контроль за діяльністю конкурсної комісії з відбору пропозицій щодо будівництва житла на землях оборони. Як наслідок, земельні

---

²⁴ У редакції розпорядження КМУ від 06.03.2019 № 227-р «Про внесення змін у додаток до розпорядження Кабінету Міністрів України від 22.05.2013 р. № 666».

ділянки у 2020 році на конкурси не виставлялися і передбачені Постановою № 715 конкурси не здійснювалися. МОУ не забезпечило своєчасного виконання укладених у 2019 році на умовах, затверджених Постановою № 715, двох договорів з терміном виконання у 2021 році, **через що у 2021 році не отримано 121 квартиру загальною площею 7077,7 кв. м за договорами:**

від 12.06.2019 № 303/8/30/3, виконавець ПП «БАУ КОМПЛЕКТ», яке втратило ліцензію на будівельну діяльність. Крім того, земельна ділянка (м. Рівне, вул. Г. Сковороди, 6 – Небесної сотні, 64), передана під інвестиційне будівництво, розміщена у промисловій зоні, де відсутній детальний план території, розроблення якого програмою створення, розроблення містобудівної та іншої документації м. Рівного на 2019–2022 роки не передбачено;

від 11.06.2019 № 303/8/30/2, виконавець ПАТ «Трест Житлобуд-1», передання будівельного майданчика під будівництва житла (м. Харків, вул. Семінарська, 46) безпідставно відтерміновано на 1,5 року.

При цьому, через недотримання вимог пункту 28 Постанови № 715 (відтермінування укладання договору з переможцем конкурсу Міноборони ТОВ «ДОМЕН-БУД»: договір від 07.04.2021 № 503/34/77/ІЖБ укладено на більш як півтора року пізніше лише згідно з рішенням Чернігівського адміністративного суду від 09.10.2020 № 620/3411/20), **МОУ не отримало квартиру загальною площею 81,3 кв. м у м. Чернігів.**

Крім того, створено передумови для **невиконання укладених у 2021 році з Товариством з додатковою відповідальністю «Миколаївський домобудівельний комбінат» 4-х договорів** на будівництво житла на земельних ділянках загальною площею 9,5 га у м. Миколаїв, пр. Героїв України, 26/1, 26/2, 26/3 та 72/1, з **часткою житла МОУ близько 16,9 тис кв. м** (термін отримання житла у першій черзі будівництва – липень 2023), на які не оформлено містобудівних умов.

Аудитом встановлено, що Міноборони втратило контроль і за цільовим використанням земель оборони (ділянок) площею майже 1367 га, переданих підпорядкованим УКБ у попередні роки, будівництво житла на яких станом на 01.01.2022 не здійснювалося, статус в них невідомий. При цьому значна площа таких земельних ділянок (1303,4 га) не задіяна за призначенням. Так, із переданих 34,4 га земель оборони ЦТУКБ у м. Києві використовувалося для будівництва лише 10,9 га. Не задіяні для будівництва також передані земельні ділянки загальною площею 1299,2 га (Західне УКБ – 21 га, Східне УКБ – 6,6 га, Південне УКБ – 1263,8 га, Подільське УКБ – 7,8 га). Існуючий облік договорів на землях оборони МОУ є недостовірним, а відсутність контролю за їх виконанням призводила до втрат як земель оборони, так і збудованого та належного до отримання Міноборони житла, ділянки використовувалися на власний розсуд посадових осіб УКБ. **Тільки за встановленими аудитором фактами МОУ втратило понад 20 га земель оборони у м. Києві (шляхом зміни їх статусу, самозахоплення забудовниками та ін.), недоотримано 114 тис. кв. м житла (1840 квартир) опосередкованою вартістю**

1653 млн грн, а зараховані до доходів бюджету квартири площею 293 кв. м і вартістю 4,1 млн грн військовослужбовцями не заселені та на облік не поставлені.

За бездіяльності МОУ посадові особи Південного УКБ (договір від 25.11.2004 № 227/УПБ-70Д з ТОВ «УВГП-Система» на будівництво житлових будинків на земельній ділянці площею 2,5 га у м. Одеса, просп. Гагаріна, 19-21 з часткою Міноборони 7000 кв. м) шляхом укладання додаткових угод змінили істотні умови договору, **через що безпідставно зменшено частку житла обсягом 9265 кв. метрів²⁵**. При цьому ТОВ «УВГП – Система» самостійно оформило право власності за державою в особі МОУ на 40 квартир загальною площею 2710,8 кв. м і вартістю 18,7 млн грн у м. Одеса та передало Південному УКБ. Квартири без погодження з КЕО заселені військовослужбовцями – мешканцями будівель, розташованих на плямі забудови. Вони КЕО не прийняті та на облік не поставлені, а їх вартість не зарахована до доходів та видатків бюджету. Крім того, у 2021 році МОУ не отримало від ТОВ «УВГП – Система» у м. Одеса 32 квартири загальною площею 2074 кв. м і вартістю 27,9 млн грн через судові спори²⁶.

У зв'язку з відкриттям 13.06.2019 Васильківським відділом Києво-Святошинської прокуратури Київської обл. кримінального провадження № 42019111200000405 за частиною першою статті 190 Кримінального Кодексу України (за заявою ГО «Мій дім Глеваха» про можливе незаконне будівництво») та арешт об'єкта будівництва за адресою: Київська обл., м. Васильків, вул. Декабристів, 40, відтерміновано виконання будівельних робіт більш як на два роки (внаслідок чого Міноборони втрачено у 2021 році можливість отримання житла площею 1448 кв. м і вартістю 16,3 млн грн) за договором від 07.09.2017 між укладений Центральним територіальним управлінням капітального будівництва (далі – ЦТУКБ) та ТОВ «ЮНІСТЬ ІНВЕСТ»²⁷.

Понад три роки не виконувався і договір від 03.03.2018, ЦТУКБ з ТОВ «УКРБУД ІНВЕСТГРУП», про будівництво житлового комплексу в м. Києві, вул. Михайла Максимовича (колишня О. Трутенка), на земельних ділянках площею 6,2 га та 0,28 га і оціночною вартістю 180 млн грн з часткою Міноборони 10 відс. збудованого житла. Так, на момент укладання договору за вказаною адресою дислокувалася військова частина А0136, яка підлягала переміщенню на нові фонди. При цьому рішення про її переміщення за три роки не прийнято, а Міноборони втратило можливість отримати 11 тис. кв. м

²⁵ Площа житла збільшена до 85000 кв. м, з яких частка МОУ мала становити 17000 кв. м житла, однак її визначено у кількості 7735 кв. м.

²⁶ Військовою прокуратурою Південного регіону України подано позов до Господарського суду Одеської області про визнання договору від 25.11.2004 № 227/УПБ-70Д (справа 916/1673/18) та додаткової угоди від 16.10.2015 № 3/70СП (справа № 916/1674/18) недійсними, також подано позов до цього суду про визнання недійсною додаткової угоди від 16.10.2015 № 3/70СП і НАБУ та відкрито провадження у судовій справі № 916/2094/18, яку в подальшому об'єднано в одне провадження із справою № 916/1674/18.

²⁷ Так, у зв'язку з відсутністю у діях забудовника складу злочину, 24.06.2021 кримінальне провадження закрито, а 25.11.2021 ухвалою Київського апеляційного суду скасовано арешт об'єкта будівництва. У грудні 2021 року ТОВ «ЮНІСТЬ ІНВЕСТ» будівельні роботи поновлено. На час проведення аудиту споруджено 6 поверхів житлового будинку.

житла у м. Києві.

Міноборони у 2021 році не прийнято рішення і про передачу від ЦТУКБ 2 квартир, отриманих останнім ще у грудні 2016 року у м. Києві, вул. Герцена, 35-А, загальною площею 261,8 кв. м (за договором від 27.09.2016 між ЦТУКБ та ТОВ «УКРБУД ІНВЕСТ»). У 2021 році ці квартири вартістю 2,7 млн грн зараховані до дохідної та видаткової частин бюджету, але так і перебувають у віданні ЦТУКБ та не передані КЕО для розподілу.

Негативна практика незабезпечення отримання Міноборони від УКБ готового для заселення житла встановлена і за іншими договорами:

від 19.04.2016 № 1479, укладеним між ЦТУКБ і ТОВ «ЕРІДАН ЛЮКС», за яким ЦТУКБ отримало квартиру у м. Києві, вул. Герцена, 35-А, загальною площею 131,2 кв. м. вартістю 1,4 млн грн (у 2021 році зарахована до доходів та видатків бюджету);

від 12.08.2016 б/н, укладеним «28 управлінням начальника робіт» Міноборони (далі – УНР) і ТОВ «Бориспільмиськбуд», за яким УНР отримало 10 квартир у м. Києві по вул. Поліська, 1. Згідно з умовами цього договору мало бути отримано 1550 кв. м збудованого житла до 30.10.2021²⁸;

від 16.10.2017 № 303/39/20 між Східним УКБ та обслуговуючим кооперативом «Житлово-будівельний кооператив «Харківбудсіті», за яким Східне УКБ отримало 12 квартир загальною площею 559,92 кв. м. у м. Харків, вул. Полтавський шлях 181-б. Будинок введено в експлуатацію 07.07.2021;

від 01.06.2020 № 303/39/25 між Східним УКБ і ПАТ «ТРЕСТ ЖИТЛОБУД-1», за яким Східне УКБ отримало 23 квартири загальною площею 1009,1 кв. м у м. Харків, вул. Семінарська, 46. Будинок введено в експлуатацію 05.01.2021.

Крім того, через незабезпечення Подільським УКБ контролю за повним та своєчасним виконанням підрядниками умов інвестиційних договорів, а також через ненадання МОУ довіреностей щодо оформлення прав власності за Міноборони на належні йому квартири за інвестиційними договорами, у 2021 році не отримано 60 квартир загальною площею 3303,77 кв. м (договори від 28.12.2016 б/н з ТДВ «Будівельно-монтажна фірма «Івано-Франківськбуд» (5 квартир площею 317,5 кв. м), від 27.11.2017 № 4/17 з ТОВ БК «Поділля Трансбуд» (25 квартир загальною площею 1519,21 кв. м), від 28.11.2017 № 6/17 з ПП «Особняк Центр» (25 квартир загальною площею 1151,7 кв. м), від 03.01.2019 № 14/19 (5 квартир загальною площею 315,36 кв. м).

Зазначені факти свідчать про неефективні управлінські рішення, безвідповідальне ставлення посадових осіб Міноборони до вирішення питань забезпечення житлом військовослужбовців. Як наслідок, крім

²⁸ Через тривалий час будівництва МОУ втрачено право постійного користування на вказані земельні ділянки, а УНР свою діяльність у 2020–2021 роках здійснювало в умовах ліквідації (наказ Міноборони від 09.07.2019 № 368 «Про ліквідацію установи «28 управління начальника робіт», припинено юридичну особу – Установу та призначено ліквідаційну комісію). Водночас УНР листом від 19.11.2021 № 108 повідомило Міноборони про введення в експлуатацію будинку № 1 на вул. Поліській, у якому їй належить 15 квартир загальною площею 963,24 кв. м, та запропонувала (у межах договору про співпрацю від 12.03.2021) погодити передавання 10 квартир на баланс Міноборони (площа та вартість житла невідома).

додаткових видатків на піднайом житла зростає соціальна напруга серед військовослужбовців, що перебувають на квартирному обліку.

Міноборони втратило контроль і за використанням земельної ділянки площею 6,3 га у м. Києві, вул. Відпочинку, 9а, переданої у 2005 році ДП «Укроборонпостачальник» для будівництва житла військовослужбовцям, яке уклало з ТОВ «СП Фасад» договір № 25 від 23.09.2005 (погоджено будівництво будинків із загальною площею квартир 80049,3 кв. м та часткою Міноборони **20 тис. кв. м**). **Однак внаслідок відсутності контролю МОУ за діяльністю підприємства зазначене житло втрачено** (змінено умови договору, ДП «Укроборонпостачальник» відмовилося від отримання житла, 58,4 млн грн, які були сплачені замість житла, вкрадено. Міноборони отримано лише одну квартиру загальною площею 60,7 кв. м), а **проведена органами прокуратура позовна робота з повернення житла була безрезультатною**²⁹. Крім того, аудитом засвідчено, що із 6,3 га переданої під будівництво земельної ділянки Міноборони втрачено 1,2 га (земельна ділянка оформлена у власність ДП «Укроборонпостачальник», кадастровий номер 8000000000:75:069:0012, тип власності не визначено). Водночас на ділянці площею 5,1 га та ринковою вартістю понад 200 млн грн збудовано 11 житлових будинків, що свідчить про ознаки самозахоплення ТОВ «СП Фасад» земель оборони.

МОУ у 2020 році на користь АТ «Недиверсифікований закритий венчурний корпоративний інвестиційний фонд «Інноваційні стратегії» (далі – Товариство) здійснило видатки у сумі **19,2 млн грн**, з яких **4,3 млн грн – інфляційні та 3 відс. річних**, 0,2 млн грн – сплата судового збору. Видатки здійснено на підставі рішень Господарського суду м. Києва № 910/1609/17 (через те, що МОУ не забезпечило виконання договору від 19.12.2007 № 270/3/123-07Р, за яким мало передати Товариству земельну ділянку площею 1 га у м. Одеса, пр. Гагаріна, 19-21, в рахунок якої отримало у грудні 2017 року 14,7 млн грн), № 910/12571/19 (через те, що МОУ не забезпечило виконання рішення суду № 910/1609/17). **За таких умов державі завдано шкоди у сумі 4,3 млн грн (в діях посадових осіб, які не забезпечили виконання судового рішення № 910/1609/17, є ознаки кримінальних правопорушень)**, а в цілому здійснені видатки (19,2 млн грн) кваліфіковано як

²⁹ Ухвалою Господарського суду м. Києва від 25.02.2016, за необхідності отримання спеціальних знань, призначено судову комплексну будівельно-технічну експертизу та експертизу фінансово-господарської діяльності, проведення якої доручено Київському науково-дослідному інституту судових експертиз. У зв'язку з цим провадження у справі призупинено до отримання висновку експерта. Заступник Генерального прокурора України 29.01.2020 повторно звернувся до Господарського суду м. Києва з позовом до ДП «Укроборонпостачальник», ТОВ «СП Фасад» та ТОВ «Столичні будтехнології» про визнання договорів від 23.09.2005 № 25 та від 10.05.2011 № 225/1-1/10-05-11 недійсними, усунення перешкод у користуванні земельною ділянкою (справа №910/31020/15) за надходженням до суду експертного висновку, проте ухвалою від 09.07.2020 Господарським судом м. Києва призначено додаткову будівельно-технічну експертизу, зокрема через ненадання експертами відповідей на поставлені судом питання. Розгляд справи триває. Крім того, на час проведення аудиту Шевченківським районним судом м. Києва проводиться судовий розгляд кримінальної справи № 761/46236/16-к щодо колишнього керівника ДП «Укроборонпостачальник» Т. Ю. В., який своїми незаконними діями завдав збитків (понад 70 млн грн), остаточний обсяг яких буде встановлений судом. Місцезнаходження Т. Ю. В. невідоме, розшукується правоохоронними органами.

нерезультативне використання бюджетних коштів.

Таким чином, Міноборони в умовах обмеженого бюджетного фінансування та за можливості вирішити проблему забезпечення житлом військовослужбовців за рахунок альтернативних джерел не забезпечило ефективного управління наявними земельними ділянками, призначеними для ведення будівництва житла. У результаті державі завдано шкоди, втрачено землі оборони та військовослужбовці не отримали квартири.

2.5. Оцінка законності та ефективності використання бюджетних коштів на виплату грошової компенсації військовослужбовцям за належне їм до отримання жила приміщення

Аудит засвідчив, що видатки на виплату грошової компенсації, як і в минулі роки, здійснювалися за відсутності розрахунків, несистемно та в ручному режимі (за відсутності достовірної інформації про фактичну кількість військовослужбовців, які бажали її отримати): у паспорті бюджетної програми на 2020 рік видатки передбачалися в обсязі 301 млн грн, а з урахуванням неспроможності МОУ забезпечити ефективне використання коштів на будівництво (придбання житла) були збільшені до **505,2 млн грн, при цьому не забезпечено їх використання в повному обсязі за призначенням (касові видатки становили 462,5 млн грн, за рахунок яких виплачено компенсацію 550 сім'ям військовослужбовців, а асигнування у сумі 42,7 млн грн не використано). У 2021 році при бюджетних призначеннях 201 млн грн використано 200,9 млн грн (виплачена компенсація 217 сім'ям військовослужбовців).**

Проведені в КЕО контрольні заходи засвідчили, що потреба в коштах на виплату компенсації не визначалася, а розподіл коштів здійснювався в ручному режимі. Як наслідок, КЕО виявилися неготовими забезпечувати виплату компенсації відповідно до вимог чинного законодавства. Крім того, **через поспішно прийняті управлінські рішення допускалися непоодинокі помилки, що призводили до безпідставних виплат або виплат військовослужбовцям, що проживали у службовому житлі, але через безвідповідальність не забезпечили звільнення займаної площі.**

Аудитом КЕВ м. Суми встановлено **факт надання компенсації особі, на яку дія Порядку № 728³⁰ не поширюється.** Так, незважаючи на чітке визначення кола осіб, які мають право на отримання компенсації, наказом командира військової частини А1476 від 16.11.2020 № 818 затверджено рішення житлової комісії військової частини А1476 від 16.11.2020 № 32 про надання компенсації у сумі 1056,8 тис. грн військовослужбовцю С. Е. В., якого звільнено з військової служби у зв'язку із закінченням контракту (у такому

---

³⁰ Порядок визначення розміру і надання військовослужбовцям та членам їх сімей грошової компенсації за належне їм для отримання жила приміщення затверджено постановою КМУ від 02.09.2015 № 728 «Деякі питання забезпечення житлом військовослужбовців та інших громадян».

випадку, згідно з вимогами пункту 2 Порядку № 728, виплата компенсації не передбачена). Виплата компенсації С. Е. В. погоджена комісією з контролю за протоколом засідання від 10.12.2020 № 160. **Видатки у сумі 1,1 млн грн кваліфіковано як здійснені з недотриманням вимог чинного законодавства. Таким чином, через неналежну діяльність КЕО та комісії з контролю (в діях посадових осіб, які приймали рішення щодо виплати компенсації, є ознаки кримінальних правопорушень) державі завдано шкоди.** Також встановлено, що виплачено грошову компенсацію військовослужбовцям, які проживали у службовому житлі, однак після її отримання, через безвідповідальність не звільнили вчасно службові приміщення: М. В. О. здав житло через півроку, а Т. О. П. – через рік.

Аудитом КЕВ м. Харків щодо відповідності розміру компенсації нормам належної житлової та загальної площі житла встановлено факт неповного врахування площ раніше приватизованого житла при розрахунку компенсації. Так, за рахунок приватизації отриманої від Міноборони квартири та отримання компенсації військовослужбовець М. М. М. отримала від держави житло загальною площею 55,5 кв. м (30,9 кв. м за рахунок раніше наданого житла та 24,6 кв. м за рахунок виплати компенсації) при нормативі, визначеному пунктом 7 Порядку № 728, 40 кв. м, тобто **компенсація за понаднормову площу становила 210,4 тис. грн (15,45 кв. м (понаднормова площа) 13621 грн (гранична вартість))**. Крім того, КЕВ м. Харків при підготовці матеріалів щодо виплати компенсації виявлено факт подання військовослужбовцем В. Д. Я. документів, які не відповідали дійсності: у 1995 році за рішенням житлової комісії військової частині 44397 на квартирний облік в м. Харків поставлено В. Д. Я. зі складом сім'ї з 4-х осіб, а в протоколі засідання від 20.07.1995 № 8 зазначено, що військовослужбовець житлом не забезпечений та не утримує житло за попереднім місцем служби. Однак після вивчення матеріалів справи В. Д. Я. контрольним заходом встановлено, що отримана військовим службова двокімнатна квартира не повернена та приватизована, тобто згідно з пунктом 30 Порядку забезпечення військовослужбовців та членів їх сімей житловими приміщеннями, затвердженого постановою КМУ від 03.08.2006 № 1081 (далі – Порядок № 1081) (військовослужбовці знімаються з обліку, зокрема, у разі подання відомостей, що не відповідають дійсності, але стали підставою для зарахування на облік) військовослужбовця мали зняти з квартирної обліку. Комісією з контролю не дотримано вимоги пункту 10 Інструкції № 380: не перевірено законності взяття та перебування на обліку військовослужбовця та членів його сім'ї, які потребують поліпшення житлових умов шляхом надання жилих приміщень для постійного проживання, при цьому прийнято рішення про погодження надання військовослужбовцю компенсації. Так, **комісією з контролю з порушенням вимог пункту 30 Порядку № 1081 прийнято рішення про безпідставне надання В. Д. Я. компенсації в сумі 524,2 тис. гривень**. При цьому, всупереч рішенню комісії з контролю В. Д. Я. отримавши компенсацію, не здав службове приміщення (м. Харків, військове містечко 218). **Таким чином, через належну діяльність КЕО та комісії з**

контролю (в діях посадових осіб, які приймали рішення щодо виплати компенсації, є ознаки кримінальних правопорушень) державі завдано шкоди.

Аудит КЕВ м. Одеса засвідчив, що всупереч пункту 4 Порядку № 728), житловою комісією Військової академії підполковнику у відставці М. Ю. Г. при розрахунку в грудні 2020 року компенсації за належне йому для отримання жиле приміщення не враховано, що в 1995 році йому надали окрему трикімнатну квартиру загальною площею 71,9 кв. м, загальна площа житла, яка підлягає компенсації, не зменшена на отриману ним раніше площу, внаслідок чого, розмір компенсації, розрахований житловою комісією Військової академії та затверджений комісією з контролю, **завищено на 781,1 тис гривень. Таким чином, через належну діяльність КЕО (в діях посадових осіб, які приймали рішення щодо виплати компенсації, є ознаки кримінальних правопорушень) державі завдано шкоди.**

Аудитом КЕВ м. Миколаїв встановлено, що рішенням комісії з контролю (протокол від 06.11.2020 № 114) погоджено надання 1124,8 тис грн грошової компенсації полковнику Д. В. В., який, використовуючи службове становище як перший заступник командира військової частини А4465, на момент проведення аудиту (більше року) відмовився звільнити службову квартиру у м. Миколаєві.

Таким чином, через неналежну діяльність КЕО, комісії з контролю, неналежний внутрішній контроль Міноборони не забезпечило виплату компенсації за житло згідно з вимогами чинного законодавства та потребами військовослужбовців, чим державі завдано шкоди в сумі 2,6 млн гривень.

2.6. Оцінка внутрішнього контролю.

За результатами аудиту ідентифіковано внутрішні та зовнішні ризики, для запобігання яких Міноборони не вживало належних заходів реагування. Аудит засвідчив системну неефективність використання бюджетних коштів, передбачених на будівництво (придбання) житла для військовослужбовців ЗСУ, неефективність управлінських рішень та відсутність у МОУ стратегічного плану (концепції) дій щодо вирішення проблеми забезпечення житлом військовослужбовців ЗСУ, що перебувають на квартирному обліку.

Діяльність ГоловКЕУ, відповідального за реалізацію Міноборони державної політики щодо будівництва (придбання) житла, припинена на підставі директив 2019 року про ліквідацію та 2020 року про правонаступництво ГУМР. У зв'язку з проведенням організаційних заходів та розформуванням робота з закупівлі житла ГоловКЕУ у 2020 році і до дня розформування (30.06.2020) не проводилась.

Перешкождали проведенню процедур закупівель житла у 2020 році невизначеність Генеральним штабом ЗСУ потреби забезпечення житлом та відсутність переліку населених пунктів по регіонах України, де планувалось

придбання житла (командувачам видів ЗСУ та начальникам органів військового управління Генерального штабу ЗСУ доведено завдання лише 30.09.2020 надати пропозиції щодо пріоритетних населених пунктів по регіонах України). Тільки 11.09.2020 визначено ГУМР відповідальним виконавцем за формування і виконання КПКВК 2101190 з 01.06.2020 (Відділ придбання житла ГУМР сформовано 01.07.2020, Управління придбання житла та інвестицій – 01.09.2020).

До нормативних актів у зв'язку з ліквідацією ГоловКЕУ та перерозподілом функцій між Генеральним штабом ЗСУ та Міноборони зміни не внесено (наказ № 674, Наказ МОУ від 02.06.2014 № 347 «Про затвердження Порядку роботи конкурсної комісії Міністерства оборони України з відбору пропозицій щодо закупівлі квартир на умовах пайової участі та на вторинному ринку в регіонах України» та Інструкція № 380), що кваліфікується аудитом як наявність нормативно-правових ризиків, які спричинили неефективну організацію процесів будівництва (придбання) житла, неякісне виконання завдань із вирішення проблеми забезпечення житлом військовослужбовців ЗСУ.

План управління ризиками на 2020 рік не формувався, відповідно, управління ризиками з 2020 року та до серпня 2021 не здійснювалося. План управління ризиками на 2021 рік та Реєстр ризиків затверджено лише 18.08.2021. При цьому до реєстру включено ризики за напрямом будівництва (придбання) житла для військовослужбовців (КПКВК 2101190), що не були пріоритетними за своїм впливом на спроможність досягнення цілей розвитку ЗСУ, як це визначено наказом МОУ від 02.04.2019 № 145 «Про затвердження Порядку організації в системі Міністерства оборони України внутрішнього контролю та управління ризиками» (ризики з низькою ймовірністю виникнення та з низьким ступенем впливу).

За підсумками аудиту ідентифіковано ризики, для запобігання яких Міноборони не вживало належних заходів та які негативно впливали на досягнення результативної діяльності в частині будівництва (придбання) та розподілу житла: **відсутність чітких пріоритетів щодо будівництва житлових об'єктів, прорахунки в організації процедур конкурсів із закупівлі житла (проведення процедур закупівель у кінці року, визначення переможцями конкурсів суб'єктів, не спроможних забезпечити продаж квартир згідно з вимогами договорів), постійний перерозподіл фінансового ресурсу впродовж бюджетного року; бюрократизованість процесу розподілу та фактичного заселення квартир. Крім того, постійна безвідповідальність набула ознак корупції: підписання недостовірних актів виконаних робіт, незаконна виплата грошової компенсації, незаконне використання земель оборони, безпідставне перенесення термінів будівництва, бездіяльність, через яку державі завдано шкоду.**

Як наслідок, у 2020–2021 роках кошти використовувалися з недотриманням вимог чинного законодавства, неекономно,

непродуктивно та нерезультативно, а закуплені квартири протягом тривалого часу не розподілялися та не заселялись. Понад 46 тис. військовослужбовців, які перебували на квартирному обліку, не могли отримати житло, при цьому з державного бюджету, одночасно із здійсненням видатків на будівництво (придбання) житла, витрачалися неекономно кошти на оплату за піднайом житла.

Єдиним документом, що передбачав розподіл функцій і завдань між МОУ і ГШ ЗСУ, – наказ МОУ від 27.12.2019 № 674 «Про розподіл функцій та завдань між Міністерством оборони України та Генеральним штабом Збройних Сил України з питань квартирно-експлуатаційного забезпечення», в якому дублюються функції МОУ та ГШ ЗСУ за напрямом будівництва (реконструкції) придбання житла для військовослужбовців ЗСУ, виплати компенсації за належне до отримання житлове приміщення, розпорошено відповідальність, що призвело до бюрократизованості процесів організації придбання житла для військовослужбовців ЗСУ та його розподілу.

Комісія з контролю за забезпеченням військовослужбовців жилими приміщеннями провадила діяльність згідно з тимчасовим порядком, розробленим відповідно до наказу МОУ від 14.08.2020 № 282 «Деякі питання організації роботи комісії з контролю за забезпеченням військовослужбовців ЗСУ та членів їх сімей жилими приміщеннями». Функції цієї комісії, житлових комісій військових частин (об'єднаних житлових комісій) та житлового відділу ГУМР (згідно із штатним розписом – 8 осіб) дублюються.

Непогодження рішень житлових комісій військових частин (об'єднаних житлових комісій) комісією з контролю та повернення документів на доопрацювання призвело до відтермінування розподілу квартир, щодо яких нараховувалися комунальні платежі, які мали погашатися МОУ, оскільки Міністерство за актами приймання-передачі житла отримало їх у свою власність. При цьому про результати роботи комісії з контролю керівництву Міноборони доповідей не надавалося, відповідно, управлінські рішення не прийнято, разом з тим у 2021 році кількість непогоджених рішень житлових комісій військових частин збільшилася порівняно з 2020 роком, що свідчить про прийняття неефективних управлінських рішень за результатами роботи комісії (у 2020 році проведено 8 засідань і внесено 810 пропозицій, у 2021 році – відповідно 19 і 2193).

Таким чином, за результатами аудиту встановлено відсутність ефективної системи внутрішнього контролю, що разом із незабезпеченням належної взаємодії між підрозділами Міноборони та ЗСУ, неефективними управлінськими рішеннями створило підґрунтя для незаконного, неекономного, нерезультативного та непродуктивного використання бюджетних коштів, передбачених для вирішення житлової проблеми безквартирних військовослужбовців.

ВИСНОВКИ

1. Міноборони не забезпечило ефективного управління загалом 2388 млн грн бюджетних коштів, передбачених у 2020–2021 роках на будівництво (придбання) житла для військовослужбовців ЗСУ, їх економічного, продуктивного та результативного використання.

Мету бюджетної програми – забезпечення житлом військовослужбовців ЗСУ, у тому числі учасників антитерористичної операції та операції Об'єднаних Сил, створення фонду службового житла для військовослужбовців ЗСУ – не досягнуто, а результативні показники, визначені паспортом бюджетної програми за КПКВК 2101190 «Будівництво (придбання) житла для військовослужбовців Збройних Сил України», не виконано: не побудовано та не введено в експлуатацію житлові будинки на 481 квартиру, гуртожитки на 641 житлову кімнату та не придбано 121 квартиру. Як наслідок, військовослужбовці не отримали житла, яке можна було побудувати (придбати) за умови належного управління бюджетними асигнуваннями.

Через неефективні управлінські рішення Міноборони **609,3 млн грн бюджетних асигнувань не використано** (перерозподілено на інші видатки МОУ), що становило **25,5 відс. річних бюджетних призначень за загальним фондом у 2020–2021 роках. Встановлено неекономічне, непродуктивне та нерезультативне використання 887,9 млн грн бюджетних коштів (майже 50 відс. використаних бюджетних асигнувань – 1778,7 млн грн), з яких 132,3 млн грн – неекономічне, 671,6 млн грн – непродуктивне, 84 млн грн – нерезультативне використання.**

Головна причина зазначеного, як і у 2014–2018 роках, управлінські прорахунки Міноборони, безвідповідальність та невиконання рекомендацій Рахункової палати за результатами попередніх контрольних заходів.

Водночас з державного бюджету здійснено значні видатки на виплату військовослужбовцям компенсації за піднайом житла або орендоване житло: 2020 рік – 1129,4 млн грн, 2021 рік – 1314,9 млн гривень.

1.1. Міністерством із 16 рекомендацій Рахункової палати за результатами попереднього контрольного заходу повністю виконано лише 3, частково – 9, не виконано – 4. Через часту зміну керівництва Міноборони, а також постійну трансформацію відповідального виконавця втрачено контроль за повнотою реалізації рекомендацій, невідкладним вирішенням ідентифікованих контрольним заходом проблем та усуненням ризиків. У результаті порушення набули системного характеру. Незважаючи на проведені службові розслідування, а також велику кількість відкритих кримінальних проваджень, посадових осіб, які допустили зловживання у використанні бюджетних коштів, до відповідальності не притягнуто. Вже понад 6 років Міноборони не може отримати та передати військовослужбовцям під заселення 163 квартири (109 квартир вартістю

41,7 млн грн у Київській області та 54 квартири вартістю 25,9 млн грн в Одеській обл., м. Іллічівськ). Не відшкодовано завданої державі шкоди, а заходи претензійно-позовної роботи були безрезультатними.

1.2. Замість закінчення будівництва (реконструкції) будівель, розпочатого у попередні роки, кошти спрямовувалися у незавершені капітальні інвестиції; замість придбання та отримання квартир – у дебіторську заборгованість, на закупівлю житла, що не відповідало вимогам будівельних стандартів та умовам укладених договорів. Навіть після отримання або придбання квартир вони залишалися нерозподіленими та незаселеними протягом тривалого часу (від 1 місяця до 3 років), що свідчить про ігнорування рекомендацій Рахункової палати в частині оптимізації процесу розподілу житла, а також про безвідповідальність.

1.3. Відповідальні за виконання бюджетної програми за КПКВК 2101190 «Будівництво (придбання) житла для військовослужбовців Збройних Сил України» провадили діяльність за постійного реформування структурних підрозділів Міноборони та ЗСУ, долучених до будівництва (придбання) та розподілу житла, через неефективні управлінські рішення щодо реформування цих підрозділів розбалансовано цілісну систему організації процесів будівництва (придбання) житла, що призвело до дублювання відповідних функцій в Міноборони та органах військового управління ЗСУ, зупинення робіт на багатьох об'єктах, а отже – невиконання планів житлового будівництва. Як наслідок – втрата не тільки контролю за процесом будівництва, придбання та розподілу квартир, але й додаткові витрати бюджетних коштів (через коригування проєктно-кошторисної документації, збільшення вартості будівництва тощо).

1.4. Безвідповідальність і безкарність посадових осіб Міноборони (які мали вирішувати житлові проблеми військовослужбовців, що перебували на квартирному обліку), відсутність стратегічного плану дій, зовнішні чинники (недостатність бюджетних асигнувань, необхідність погодження у 2021 році переліку житлових об'єктів із Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету) – все це гальмувало процес будівництва (придбання) житла, створювало підґрунтя для незаконного, неекономного, непродуктивного та нерезультативного використання бюджетних коштів, земельних ділянок, а головне – перешкоджало вирішенню ключової соціальної проблеми – забезпечення житлом понад 46 тис. сімей військовослужбовців, що перебувають на квартирному обліку.

2. Міноборони не забезпечено належного планування коштів державного бюджету для будівництва (придбання) житла військовослужбовців. За відсутності ефективного системи внутрішнього контролю, стратегічного плану дій напями використання бюджетних коштів Міноборони постійно змінювалися, Перелік житлових об'єктів на 2020 рік коригувався сім разів. У результаті бюджетні асигнування не використовувалися або використовувалися з порушеннями вимог чинного законодавства, неекономно, непродуктивно та нерезультативно. Видатки у сумі 345,2 млн грн, здійснені у 2020 році на придбання житла на вторинному

ринку та на умовах пайової участі (182,9 млн грн), виплату військовослужбовцям та членам їх сімей грошової компенсації за належне їм для отримання жиле приміщення (162,3 млн грн), використано понад обсяги, передбачені паспортом бюджетної програми за КПКВК 2101190.

3. Незважаючи на пріоритетність здійснення видатків на будівництво (реконструкцію) житлових об'єктів (1118,1 млн грн, або 46,8 відс.), передбачені паспортом бюджетної програми за КПКВК 2101190 напрями використання бюджетних коштів, Міноборони при використанні коштів перевагу надавало не закінченню будівництва (реконструкції) житлових будинків, вартість якого є економічно вигіднішою за комерційне житло, а придбання комерційного житла (вартість якого перевищує вартість власного будівництва житла) та виплаті компенсацій. Попри спрямування у 2020–2021 роках на будівництво (реконструкцію) житла майже 350 млн грн, в експлуатацію не було введено жодного готового до заселення житлового будинку або гуртожитку. Замість готового житла Міноборони отримало незавершені капітальні інвестиції, розмір яких станом на 01.01.2022 – 1,1 млрд грн (встановлено невідповідність в обліку незавершених капітальних інвестицій у сумі 65,1 млн грн через відсутність належної комунікації між структурними підрозділами, відповідальними за організацію житлового будівництва, його фінансування, облік та звітність).

3.1. Неefективний контроль Міноборони за станом будівництва житлових об'єктів управліннями капітального будівництва (діяльність провадили за відсутності призначених постійних керівників, відповідного персоналу, достовірного обліку, довіреностей на провадження діяльності) призвів до судових рішень на користь забудовників (результат – неекономні видатки на судові збори, сплату інфляційних, при цьому житлові будинки не вводилися в експлуатацію), руйнування незавершених будівництвом житлових будинків, неодноразового перегляду проектно-кошторисної документації, а отже – збільшення вартості будівництва. На будівництво 144-квартирного житлового будинку в м. Одеса, вул. Щорса (здійснюється протягом 15 років, кошторисна вартість збільшилася з 27,7 до 205,6 млн грн, або в 9 разів), непродуктивно використано 94 млн гривень. Будівництво цього будинку зупинено, є ризики його руйнування внаслідок незабезпечення охорони Південним управлінням капітального будівництва Міноборони, а також перетворення будинку на черговий довгобуд через відсутність управлінських рішень щодо невідкладного закінчення будівництва.

3.2. Внаслідок погодження та підписання в порушення пункту 197.15 статті 197 Податкового кодексу України щодо звільнення від оподаткування податком на додану вартість операцій з постачання будівельно-монтажних робіт з будівництва житла, що будується за бюджетні кошти, актів виконаних робіт з будівництва гуртожитків, вартість яких визначено з урахуванням податку на додану вартість, Міноборони здійснено неекономне використання 34,5 млн грн бюджетних коштів. Ще 0,7 млн грн неекономно використаних коштів виявлено під час перевірки одного з договорів щодо коригування

проєкту будівництва (є ризик безпідставної оплати 0,4 млн грн у разі здійснення подальших розрахунків за договором).

3.3. Міноборони при проведенні відкритих торгів на будівництво гуртожитків не виконало вимог пункту 3 Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті на будівництво (придбання) житла для військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16.02.2011 № 147: вартість 1 кв. м загальної площі житла перевищила опосередковану вартість будівництва житла за регіонами, затверджену Мінрегіоном, на 277,5 млн гривень. Зазначені видатки кваліфікуються як неекономне використання бюджетних коштів.

3.3.1. Кошти державного бюджету у сумі 75,9 млн грн використано (замовник – військові частини Т0300 і Т0500 Державної спеціальної служби транспорту) на реконструкцію двох житлових будинків вартістю, яка перевищувала опосередковану вартість будівництва житла. Не забезпечено введення в експлуатацію в м. Одеса житлового будинку на 80 квартир (кошторисна вартість через тривалий час здійснення будівельно-монтажних робіт збільшилася з 54,4 до 87,1 млн грн), ощадливого використання коштів, внаслідок чого здійснені видатки в сумі 86,9 млн грн за весь час реконструкції кваліфіковано як непродуктивне використання коштів.

3.3.2. При будівництві 40-квартирного житлового будинку у Львівській обл., м. Стрий, вул. Грабовецька (у 2021 році здійснювалось за відсутності авторського нагляду), встановлено використання 0,7 млн грн підрядною організацією ТОВ «Хозхімсервіс»: до актів виконаних будівельних робіт ф. КБ-2в включено, а Західним управлінням капітального будівництва прийнято невиконані обсяги будівельних робіт та непоставлені устаткування і будматеріали, що є порушенням підпункту 6.4.4 ДСТУ Б Д.1.1-1:2013 «Правила визначення вартості будівництва». Як наслідок, державі завдано шкоди. В діях посадових осіб Західного УКБ та підрядника вбачаються ознаки кримінального правопорушення. Крім того, підрядником не забезпечено виконання взятих перед Міноборони зобов'язань з введення в експлуатацію житлового будинку до 25.12.2021.

4. Через допущені прорахунки в організації будівництва (придбання) та розподілу житла, неналежну взаємодію структурних підрозділів Міноборони та ЗСУ не забезпечено ефективної діяльності щодо будівництва (придбання) та розподілу житла, а забюрократизований механізм розподілу готового житла унеможлилював отримання житла військовослужбовцями від 6 місяців до року. Не забезпечено економного використання бюджетних коштів: середня вартість 1 кв. м загальної площі житла перевищила вартість, визначену паспортом бюджетної програми за КПКВК 2101190, через бездіяльність посадових осіб (є ознаки кримінальних правопорушень) та необґрунтоване збільшення вартості 1 кв. м житла за рахунок додаткової вартості опоряджувальних робіт (132,3 млн грн), виконання яких законодавством не передбачено.

4.1. Квартирно-експлуатаційні органи, житлові комісії при розподілі житла ігнорували вимоги Інструкції з організації забезпечення

військовослужбовців Збройних Сил України та членів їх сімей жилими приміщеннями, затвердженої наказом Міноборони від 31.07.2018 № 380, а через неналежне виконання їх посадовими особами обов'язків та допущені помилки (недотримання черговості; невідповідність матеріалів облікових справ осіб, яким розподілено житло, недостовірна інформація у списках, які подаються на розгляд комісії; неврахування житловими комісіями норм житлового законодавства, які впливають на право отримання житлового приміщення, невідповідність норм забезпечення на одну особу житлової площі (перевищення житлової площі/ менше норми забезпечення), відсутність в матеріалах облікової справи відповідних документів, які підтверджують правомірність перебування на обліку, забезпечення житлом) 285 квартир, на придбання яких використано понад 340 млн грн, протягом тривалого часу не розподілено та не заселено військовослужбовцями, які перебувають на квартирному обліку.

4.2. Внаслідок невиконання умов укладеного договору (постачальник ТОВ «Фінансово-будівельна група») Міноборони понад рік не може отримати 50 квартир у с. Подвірки Харківської обл. вартістю 42,6 млн грн, здійснені видатки у сумі 12,8 млн грн обліковувались як прострочена дебіторська заборгованість. Конкурсною комісією Міноборони, яка в деяких випадках не враховувала висновків робочих груп перевірки санітарного та технічного стану житла (квартир), запропонованого на умовах пайової участі та на вторинному ринку для визначення ступеня будівельної готовності квартир, щодо недоцільності придбання квартир, переможцями конкурсів визначалися суб'єкти господарювання, які через службову недбалість посадових осіб Міністерства (містила ознаки корупції) передавали Міноборони житло, що не відповідає умовам договорів.

5. Не забезпечено законного, відповідно до вимог Порядку визначення розміру і надання військовослужбовцям та членам їх сімей грошової компенсації за належне їм для отримання жиле приміщення, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 02.09.2015 № 728 «Деякі питання забезпечення житлом військовослужбовців та інших громадян», використання коштів, передбачених на виплату військовослужбовцям грошової компенсації за належне їм для отримання жиле приміщення. Загальна сума таких видатків становила 2,6 млн грн, причини – прорахунки при плануванні видатків, неврахування житловими комісіями норм житлового законодавства, які впливають на право отримання компенсації, бездіяльність квартирно-експлуатаційних органів (далі – КЕО) при оформленні квартирних справ. Виявлено непоодинокі випадки виплати грошової компенсації військовослужбовцям, які проживали у службовому житлі, але після отримання виплати, всупереч рішенням комісій з контролю, не забезпечили через безвідповідальність своєчасного звільнення службових приміщень (полковник Д., використовуючи службове становище як перший заступник командира військової частини А4465, більше року не звільняє службову квартиру в м. Миколаєві).

6. Міноборони проігнорувало рекомендації Рахункової палати за підсумками попереднього контрольного заходу щодо забезпечення ефективного використання земельних ділянок, повернення у постійне користування Міноборони земель (переданих у попередні роки управлінням капітального будівництва та підпорядкованим державним підприємствам), які не використовуються для будівництва житла. Аудит засвідчив неналежний контроль за станом використання земельних ділянок, переданих під житлове будівництво (використовувалися на власний розсуд комерційних структур), а також за законністю та повнотою виконання укладених інвестиційних договорів за рахунок земель оборони. **Виявлено втрату Міноборони понад 20 га земель оборони у м. Києві (шляхом зміни їх статусу, самозахоплення забудовниками), недоотримання понад 117 тис. кв. м житла (1900 квартир) внаслідок невиконання умов укладених інвестиційних договорів. У результаті державі завдано шкоди (4,3 млн грн), втрачено землі оборони та військовослужбовцями не отримано квартир.**

6.1. Укладені Міноборони у 2019 і 2021 роках згідно з Порядком організації будівництва житла для військовослужбовців та членів їх сімей на земельних ділянках, що належать до земель оборони, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 06.07.2011 № 715, договори інвестиційної діяльності не виконані або є ризики їх невиконання через неспроможність посадових осіб Міноборони забезпечити реалізацію умов договорів відповідно до інтересів безквартирних військовослужбовців. Як наслідок, у 2021 році не отримано 122 квартири загальною площею понад 7 тис. кв. м.

6.2. Через безвідповідальне ставлення посадових осіб Міноборони до вирішення питань забезпечення житлом військовослужбовців, у 2021 році не отримано 47 квартир у містах Харків та Київ, одну з яких побудовано та здано в експлуатацію ще у 2016 році. Як наслідок, зростає соціальна напруга серед військовослужбовців, що перебувають на квартирному обліку.

6.3. У результаті невиконання Міноборони зобов'язань за інвестиційним договором (щодо передання на користь комерційної структури земельної ділянки, за яку отримано кошти), а також зволікання з виконанням рішень Господарського суду м. Києва державі завдано шкоду (4,3 млн грн) через сплату санкцій. У 2020 році на підставі рішень судів здійснено загалом 19,2 млн грн видатків, які кваліфіковано як нерезультативне використання коштів.

7. Кабінет Міністрів України, Міноборони та інші зацікавлені державні органи, Міністерство економіки України (далі – Мінекономіки) та Міністерство фінансів України (далі – Мінфін) не врахували рекомендації Рахункової палати щодо розроблення державної цільової програми забезпечення житлом військовослужбовців із реальними джерелами фінансування та застосуванням механізмів іпотечного, довгострокового кредитування й інших джерел. **Дія Комплексної програми забезпечення житлом військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу, посадових осіб митної служби, Міністерства внутрішніх справ та членів їх**

сімей (постанова Кабінету Міністрів України від 29.11.1999 № 2166) закінчилася у 2017 році, при цьому мета програми – будівництво (придбання) для військовослужбовців ЗСУ 45 тис. квартир – не досягнута. Зазначене ідентифіковано як один із ризиків, що спричинив невирішення житлової проблеми безквартирних військовослужбовців.

ПРОПОЗИЦІЇ

1. Про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, виділених Міністерству оборони України на будівництво (придбання) житла для військовослужбовців Збройних Сил України, поінформувати Президента України.

2. Звіт про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, виділених Міністерству оборони України на будівництво (придбання) житла для військовослужбовців Збройних Сил України, та рішення Рахункової палати надіслати Верховній Раді України протягом 15 днів із дня затвердження цього Звіту.

3. Звіт про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, виділених Міністерству оборони України на будівництво (придбання) житла для військовослужбовців Збройних Сил України, та рішення Рахункової палати надіслати Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки.

4. Звіт про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, виділених Міністерству оборони України на будівництво (придбання) житла для військовослужбовців Збройних Сил України, та рішення Рахункової палати надіслати Раді національної безпеки і оборони України.

5. Відомості про результати аудиту у формі рішення Рахункової палати надіслати Кабінету Міністрів України та рекомендувати:

розглянути на засіданні КМУ за участі представників Рахункової палати питання діяльності Міноборони щодо вирішення проблеми забезпечення житлом військовослужбовців ЗСУ;

доручити Міноборони за участі зацікавлених державних органів, Мінекономіки та Мінфіну невідкладно розробити та внести в установленому порядку на розгляд Кабінету Міністрів України проєкт державної цільової соціальної програми забезпечення житлом військовослужбовців з реальними джерелами фінансування і забезпечити її виконання;

ініціювати внесення змін до Податкового кодексу України у частині визначення порядку та підстав надання суб'єктам господарювання податкової пільги з податку на додану вартість, передбаченої пунктом 197.15 статті 197 Податкового кодексу України.

6. Рішення Рахункової палати і Звіт про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, виділених Міністерству оборони

України на будівництво (придбання) житла для військовослужбовців Збройних Сил України, надіслати Міноборони та рекомендувати:

вжити невідкладних заходів щодо усунення встановлених контрольним заходом порушень і недоліків при використанні бюджетних коштів на будівництво (придбання) житла з урахуванням виявлених ризиків, які перешкоджають ефективному використанню бюджетних коштів та гальмують процес розподілу житла, а також забезпечити повне врахування рекомендацій, які надавалися за результатами контрольних заходів Рахункової палати за цим напрямом діяльності у попередні роки (зокрема, щодо отримання оплаченого у попередні роки житла, повернення квартир, переданих іншим державним органам, забезпечення виконання укладених інвестиційних договорів або договорів спільної діяльності);

провести службові розслідування за всіма фактами, викладеними у Звіті про результати аудиту та в акті аудиту Міноборони, вжити заходів щодо притягнення до передбаченої чинним законодавством відповідальності осіб, винних у бездіяльності, протиправному використанні бюджетних коштів, забезпечення відшкодування завданої державі шкоди;

вжити невідкладних заходів щодо здійснення інвентаризації земель, переданих Міноборони управлінням капітального будівництва, державним підприємствам Міноборони; повернення земельних ділянок, що не використовуються, а також аналізу стану законності укладання та виконання інвестиційних договорів на будівництво житла на землях оборони, контролю за повним і своєчасним виконанням їх умов; отримання побудованого житла та передання його КЕО для розподілу і заселення;

вжити невідкладних заходів щодо розподілу та заселення квартир, отриманих КЕО, а також отримання ними і розподілу квартир, побудованих у межах виконання інвестиційних угод;

вжити невідкладних заходів щодо оптимізації процесу розподілу побудованого (придбаного) житла, внести відповідні зміни до наказу Міноборони від 31.07.2018 № 380 «Про затвердження Інструкції з організації забезпечення військовослужбовців Збройних Сил України та членів їх сімей жилими приміщеннями» та посилити відповідальність посадових осіб КЕО за невиконання вимог нормативно-правових актів у частині правомірності надання житла (компенсації) військовослужбовцям, які перебувають на квартирному обліку;

узгодити облік незавершених капітальних інвестицій житлового будівництва із фактичними затратами та невідкладно прийняти рішення щодо подальшого розпоряджання цими об'єктами (добудова, передання під інвестиційне будівництво, реалізація або списання);

унормувати механізм надання висновків робочих груп з перевірки технічного та якісного стану квартир і визначення готовності квартир, запропонованих учасниками конкурсу до закупівлі на вторинному ринку та на умовах пайової участі, а також їх врахування конкурсною комісією;

з урахуванням норм чинного законодавства унормувати визначення вартості придбання 1 кв. м загальної площі житла на умовах пайової участі та

на вторинному ринку в регіонах України і проведення моніторингу потенційних забудовників.

7. Рішення Рахункової палати і Звіт про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, виділених Міністерству оборони України на будівництво (придбання) житла для військовослужбовців Збройних Сил України, надіслати Державній організації (установі, закладу) Центральне територіальне управління капітального будівництва Міноборони; Подільському, Західному, Східному та Південному управлінням капітального будівництва; Київському квартирно-експлуатаційному управлінню; квартирно-експлуатаційним відділам міст Володимир-Волинський, Вінниця, Дніпро, Житомир, Львів, Миколаїв, Мукачеве, Одеса, Рівне, Тернопіль, Суми, Харків, Хмельницький, Чернівці, Новоград-Волинській КЕЧ району, Івано-Франківській КЕЧ, Самбірській КЕЧ (району); військовій частині Т0500.

8. Повідомити Офіс Генерального прокурора, Бюро економічної безпеки України та Національне антикорупційне бюро України про виявлені ознаки кримінальних правопорушень.

Член Рахункової палати

Ігор ЯРЕМЧУК